

24

Miramarges

Butlletí dels Estudis Universitaris de Vic

Editorial

La Fundació Eusebi Molera, la Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques i la Universitat d'Estiu de Vic són tres novetats que entren a formar part, a partir d'ara, del conjunt dels Estudis Universitaris de Vic.

Amb la posada en marxa de la Facultat de Traducció i Interpretació el curs 1993-94, els EUV van quedar estancats en les set carreres adscrites que, segons la llei, pot tenir una fundació privada. Per superar aquesta situació, s'ha creat una fundació paral·lela a la Fundació Universitària Balmes (FUB) que recupera la capacitat d'adscriure més carreres: la Fundació Eusebi Molera (FUEM). Així doncs, la FUB manté les carreres de Magisteri, Infermeria, Empresarials i Traducció i Interpretació, mentre que la FUEM és titular de les tres enginyeries: Informàtica, Telecomunicacions i Agrònoms, i tant l'una com l'altra poden ampliar les adscripcions. Eusebi Molera i Bros, reconegut vigatà il·lustre, fou un enginyer i arquitecte que triomfà als Estats Units d'Amèrica, on dirigí la reconstrucció de San Francisco després del terratrèmol de 1906. Batejar la nova fundació amb el nom d'Eusebi Molera, per a carreres tècniques, significa retre homenatge a un personatge que sobresurt entre els vigatans del segle XIX com a pioner de l'enginyeria i la tecnologia.

Gràcies a la segregació de les dues fundacions, el curs vinent començarà la carrera que fa vuit i la segona de cycle llarg: Administració i Direcció d'Empreses, adscrita a la Universitat de Barcelona, per a la qual s'ha creat la Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques d'Osona, que incorporarà, també, la Diplomatura d'Empresarials. La nova llicenciatura, que es posarà en marxa amb cent places a 1r i cent a 3r, és una de les carreres que té més demanda i representa la culminació lògica de l'Escola d'Empresarials, tant pel que fa a professorat com a infraestructura, al llarg de gairebé deu anys de funcionament. L'engranatge no s'atura: de moment s'han sol·licitat, de les respectives universitats adscrivents, les carreres de Ciència i Tecnologia dels Aliments, Enginyeria Tècnica Industrial, en la branca d'Electrònica, i la llicenciatura de Psicopedagogia.

La darrera novetat és la posada en marxa de la primera Universitat d'Estiu de Vic, que omplirà el buit acadèmic del període estival durant el mes de juliol, seguint la dinàmica de la majoria d'universitats que incorporen cursos d'estiu als seus programes. Des dels Estudis Universitaris de Vic s'han proposat catorze cursos acadèmics de temàtiques molt diverses amb una oferta de gairebé cinc-centes places. Aquest nou projecte, que neix amb la força i la voluntat de continuar cada any, tindrà lloc de l'1 al 19 de juliol d'enguany.

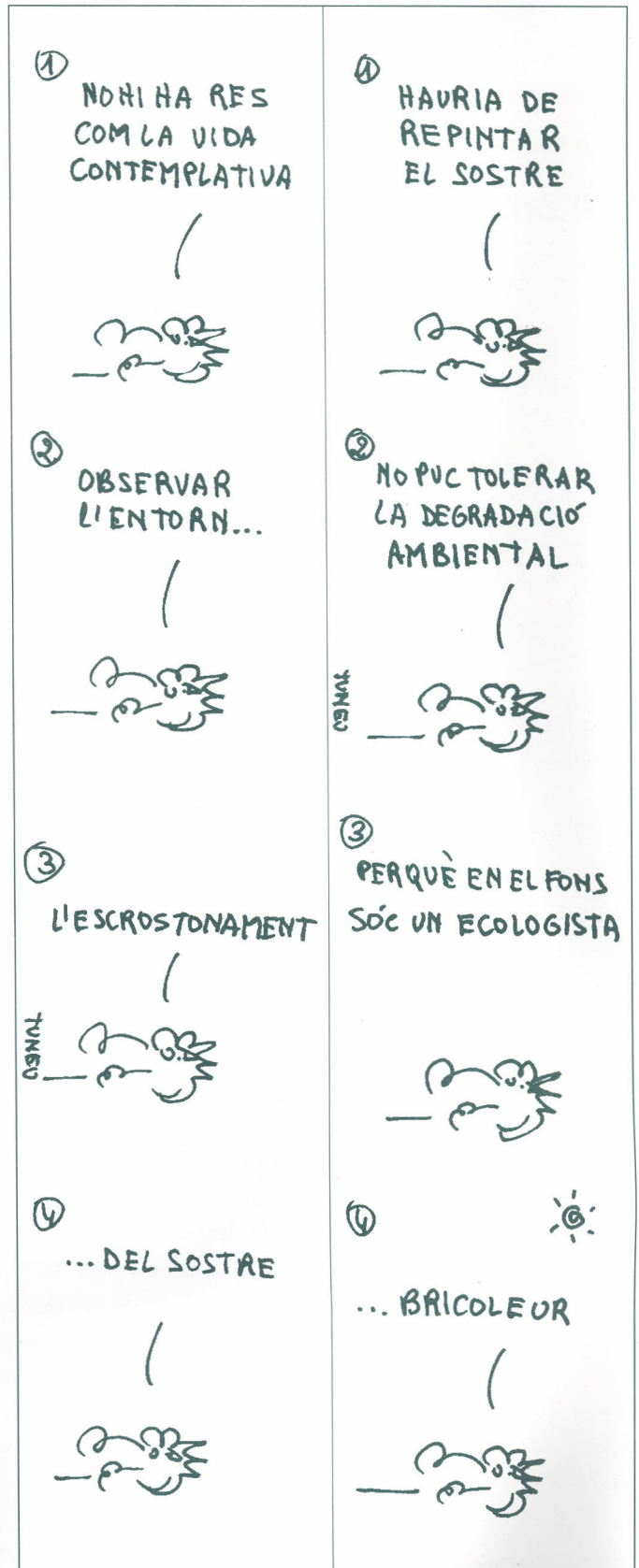
Eusebi Molera i Bros.

Sumari

- 1 **Editorial**
- 2 **El Reietó.** Miquel Tuneu
Tema
- 3 **Universitat d'Estiu de Vic: entrevista a Enric López.** Mercè Rocafiguera
- 6 **Administració i Direcció d'Empreses.** Mercè Rocafiguera
Mestres
- 8 **Treballar a l'escola rural: fer de mestre i ser-ho.** Joan Soler i Sebastià Riera
Infermeria
- 11 **L'aniversari de Louis Pasteur.** Montserrat Faro
Empresarials
- 12 **François Mitterrand.** Enric Casulleras
- 15 **Perfil dels estudiants d'Empresarials.** Rafael Madariaga
Idiomes
- 18 **Les aules d'autoaprenentatge, una bona manera d'aprendre llengües.** Teresa Puntí i Joan Masnou
Eumo Editorial
- 21 **El buit i la publicitat.** Miquel Tuneu
Facultat de Traducció i Interpretació
- 24 **Entrevista a M. Teresa Cabré.** Eusebi Coromina i Assumpta Fargas
Informe
- 28 **Els estudiants d'Infermeria.** Lourdes Albiac
- 30 **Coneixements i conductes sexuals dels joves estudiants de Vic.** Joan López
- 32 **Els serveis de SART, Centre de Càlcul, Servei d'Estudiants, Biblioteca, Audiovisuals, Llibreria, Manteniment i Consergeria.**
Novetats editorials
- 36 **Programació en C, de Raymond Lagonigro i Enric López.** Joan Vancells

El Reietó

Miquel Tuneu

Consell de redacció: Lourdes Albiac, Josep Burgaya, Mercè Rocafiguera, Maica Bernal, Joan Vancells, Joan Masnou, Xus Ugarte.

Fotografies: Josep Maria Roma (Servei d'Audiovisuals dels EUV). **Disseny:** Eumo Gràfic. **Impressió:** Emegé Indústries Gràfiques. **Dipòsit Legal:** 44.156-1985. **ISBN:** 1134-4407

Entrevista a Enric López, president del Comitè Executiu de la Universitat d'Estiu de Vic

«La Universitat d'Estiu de Vic vol ampliar l'oferta universitària i consolidar el projecte universitari de Vic»

* Mercè Rocafiguera

El dia 1 de juliol comença la primera edició de la Universitat d'Estiu de Vic, que durant vint dies oferirà catorze cursos i diverses activitats culturals. Enric López i Ruestes, que n'és el president del Comitè Executiu, parla del nou impuls que suposa la Universitat d'Estiu dins el projecte universitari de Vic.

Què significa per als EUV, que encara són un centre universitari jove, organitzar una universitat d'estiu?

Em sembla que dinou anys de fer estudis universitaris són un temps prou significatiu, sobretot si tenim en compte que des dels EUV ja s'ha col·laborat en activitats d'estiu en més d'una ocasió. D'altra banda, estem passant un moment de clara expansió, perquè acabem d'obtenir una altra facultat i es pensen demanar més carreres de cicle llarg en un futur pròxim. Per això hem cregut que era el moment de donar un nou impuls a l'activitat acadèmica amb un tipus de projecte com aquest, seguint la dinàmica de pràcticament totes les universitats catalanes, que incorporen cursos d'estiu als seus programes.

Quins objectius es proposa?

A mi em sembla que com a finalitat última la Universitat d'Estiu vol contribuir a ampliar l'oferta universitària de la ciutat i, d'aquesta manera, continuar reforçant el projecte universitari de Vic. També hem volgut oferir l'oportunitat que els professors osonencs que

Enric López és president del Comitè Executiu de la Universitat d'Estiu de Vic.

exerceixen fora de Vic puguin exercir i col·laborar amb els EUV, a més de voler ampliar les activitats acadèmiques que s'imparteixen amb temàtiques que no s'ajusten ben bé als programes ordinaris.

La Universitat d'Estiu de Prada, que és pionera en cursos d'estiu, sovint ha rebut crítiques pel seu tarannà

massa poc acadèmic. Com s' enfoquen els cursos de Vic?

No crec que es pugui dir que els cursos de Prada siguin poc acadèmics. El que passa és que hi ha un ventall tan ampli de cursos i d'activitats, amb unes temàtiques tan diverses, que pot donar peu a confusions i a una sensació de poca rigurositat. Pel que fa a la Universitat d'Estiu de Vic, la majoria dels catorze cursos que s'ofereixen poden ser reconeguts com a crèdits de lliure elecció i, per tant, es pressuposa que el nivell i el rigor acadèmics que s'impartiran corresponen al d'una universitat.

A quin tipus de públic està orientada?

En primer lloc, i com acabo de dir fa un moment, els estudiants que estan cursant una carrera són els principals interessats, perquè podran obtenir uns crèdits de lliure elecció que els seran molt útils de cara al proper curs.

També hi podrà accedir el públic postuniversitari –titulats, professionals liberals, etc–, ja que els cursos estan concebuts com a formació permanent i de postgrau. No obstant això, la Universitat obre les portes a tothom qui se senti interessat en una temàtica en concret, sigui perquè té relació amb la feina que exerceix o simplement com a complement de formació.

Quan parlem d'universitats d'estiu, cal parlar també d'una oferta lúdica o, si més no, més distesa. Quines activitats extraacadèmiques s'organitzaran?

Quan vam dissenyar la Universitat d'Estiu, vam pensar que hi havia d'haver un conjunt d'activitats no acadèmiques i, en aquest sentit, hem organitzat una oferta prou interessant. D'una banda, hem aconseguit que es porti a terme una Mostra de Teatre Universitari, que es farà al Teatre Fundació Cultural de "la Caixa" i, de l'altra, l'Ajuntament de Vic ha permès que els alumnes dels cursos de la Universitat d'Estiu puguin tenir descomptes en els concerts del XIIè Festival de Música de Vic, que se celebra coincidint amb les dates de la Universitat.

A part dels EUV, que són els màxims responsables de la Universitat d'Estiu de Vic, qui més col·labora en aquest projecte? Com s'hi impliquen les institucions de la ciutat?

Posar en marxa una universitat d'estiu pot ser força complicat si no es té el suport necessari. La Universitat d'Estiu de Vic no hauria estat possible sense l'estímul de moltes institucions, com ara el del mateix Comissionat per a Universitats i Recerca o el de les universitats adscrites. També hem comptat amb la col·laboració econòmica de l'Ajuntament de Vic, de les fundacions Caixa de Manresa, Caixa de Manlleu, Caixa de Sabadell i Banc Bilbao Biscaia, que amb subvencions han finançat una part important del projecte. Hem comptat així mateix amb el suport de moltes institucions i empreses que han participat en l'organització dels cursos: el Centre d'Estudis Socials d'Osona, la Fundació Privada de l'Esquerda, MEF Renda Fixa S.A., Silicon-Graphics, Pasword RTZ, el Col·legi d'Advocats de Vic, el Col·legi d'Arquitectes, l'Associació per a les Arts Contemporànies i l'Escola d'Arts i Oficis.

D'altra banda, em sembla que és un deure agrair el treball intens que ha fet el Comitè Executiu, format per persones dels EUV, i la implicació personal dels doctors Antoni Bayés, Imma Ollich, Enric Fossas, Antoni Mirambell, Salvador Reguant i Ricard Torrents, que han format part del Comitè Assessor.

Quina continuïtat tindrà la Universitat d'Estiu?

Els Estudis Universitaris de Vic han iniciat aquesta primera Universitat d'Estiu amb la voluntat de continuar-la en els propers anys. És per això que tan bon punt comenci el curs vinent es constituirà una comissió que planifiqui la Universitat d'Estiu de 1997. D'aquesta manera es podran recollir alguns dels cursos que aquests últims dies ens han ofert professors d'altres centres universitaris i que per qüestió de temps i planificació no s'han pogut incloure en el programa d'aquesta edició.

Mercè Rocafiguera
Secretària de Direcció General

VIII Curs d'Estiu de Llengua Catalana per a Estrangers

Director: Francesc Codina (EUV).

Dates: De l'1 al 13 de juliol.

Horari: Matí de 8.30 a 14 h. i tarda de 16 a 19 h.

Realitat virtual

Director: Antoni Susín (EUV).

Professorat: Jordi Vives (Museu de la Ciència), Narcís Parés (UPF), Roc Parés (UPF), Pere Brunet (UPC), Joan Carles Sabater (UPC), Narcís Forners (Silicon-Graphics) i Joan Pujol (RTZ).

Dates: Del 8 al 19 de juliol.

Horari: Tarda de 16 a 19 h.

Cogeneració

Director: Xavier Alabern (EUV).

Professorat: Antoni Senyé (UPC), Ricard Bosch (UPC), Eugeni València (UPC), Joaquim Sánchez (UPC), Josep M. Roqueta (UPC), Carles Tàpia (UPC), Miriam Ripoll (Enginyer Industrial), Elena Herrando (AES), Antoni Hernández (Institut Català d'Energia) i David Pardo (Institut Català d'Energia).

Dates: Del 8 al 19 de juliol.

Horari: Matí de 9 a 13 h.

Control automàtic de sistemes

Director: Enric Fossas (UPC).

Professorat: Enric Fossas (UPC), Antoni Susín (EUV-UPC).

Dates: Del 8 al 12 i del 15 al 19 de juliol.

Horari: Matí de 9 a 12 h.

Contaminació i entorn

Directora: Consol Blanch (EUV).

Professorat: Fortià Prat (Farmacèutic), Ignasi Espadaler (CID-CSIC), Josep Caixach (CID-CSIC), Mercè Aceves (Àrea Metropolitana de Barcelona), M. Gràcia Rossell (CNCT), Vicenç Sureda (Diputació de Barcelona), Antoni Bru (Central Nuclear d'Ascó), Gemma Rauret (UB), Montserrat Soliva (ESA, Diputació de Barcelona), Xavier Guardino (CNCT) i Pablo Luna (CNCT).

Dates: Del 15 al 19 de juliol.

Horari: Matí de 9 a 13.30 h. i tarda de 16 a 18 h.

Gestió de la qualitat a la Indústria Agroalimentària

Directors: Consol Blanch (EUV) i Jordi Viver (EUV).

Professorat: Josep Obiols (IQS), Maite Pueyo (IQS), Jordi Vinaixa (ICT), Jordi Calmet (Departament d'Agricultura), Josep Garcia (Departament d'Agricultura), Ramona Viñas (Chocovic), Jacint Arnau (IRTA), Mercè Mollist (Biòloga), Josep Mestres (CEINAL) i Pere Peig (LGAI).

Dates: Del 8 a l'11 de juliol.

Horari: Matí de 9 a 14 h. i tarda de 16 a 19 h.

Arqueologia experimental aplicada a l'agricultura

Directora: Imma Ollich (UB).

Professorat: Peter J. Reynolds (Butser Ancient Farm), Montserrat Rocafiguera (UB-Fundació Privada l'Esquerda), Maria Ocaña (UB-Fundació Privada l'Esquerda) i Imma Ollich (UB-Fundació Privada l'Esquerda).

Dates: Del 3 al 10 de juliol.

Horari: Matí de 10 a 13 h. i tarda de 16 a 19 h.

Les Ciències Socials, avui (III)

Director: Maties Ramisa (EUV).

Professors: Joan Pagès (UAB), Isabel Carrillo (EUV), Ramon Rial (EUV), Santi Cucurella (IB), Roser Batllori (UdG), Pepi Soto (UAB) i Joan Santacana (UB).

Dates: De l'1 al 12 de juliol.

Horari: Tarda de 16 a 19 h.

Opcions i futurs financers

Directora: Mercè Vidal (EUV).

Professorat: Josep Borrell (MEFF), Pablo Larraga (MEFF), Miquel Sánchez (MEFF), Ramon Adell (UB) i Màxim Borrell (UPF).

Dates: Del 8 al 12 de juliol.

Horari: Matí de 10 a 14 h. i tarda de 16 a 20 h.

Iniciació a la Unió Europea

Directora: Carme Sanmartí (EUV).

Professorat: Carme Sanmartí (EUV), Xus Ugarte (EUV), Antoni Tort (EUV), Mili Orozco (EUV), Lluís Ferrer (EUV), Joan Carles Suari (EUV), Josep M. Sanmartí (Historiador-Periodista) i Antoni Gutiérrez (Eurodiputat).

Dates: De l'1 al 12 de juliol.

Horari: Matí de 10 a 13.30 h.

El nou Codi Penal

Directors: Antoni Mirambell (UB), Àlvar Solà (Col·legi d'Advocats de Vic) i Miquel Genís (EUV).

Professorat: Mercedes García i Aran (UAB).

Dates: Del 8 a l'11 de juliol.

Horari: Tarda de 18.30 a 21 h.

Malaltia, infortuni i institucions terapèutiques a l'Àfrica

Directores: Montserrat Faro (EUV) i Teresa Lleopart (EUV).

Professorat: Lluís Mallart (URV).

Dates: Del 8 al 12 de juliol.

Horari: Matí de 9 a 13.30 h.

Biomaterials. Elaboració i ús

Directora: Assumpta Rovira (Biòloga).

Professorat: Assumpta Rovira (Biòloga), Cristina Peraire (CIDA s.a.l.), Joelle Amedee (U.306-INSERM, França), Michel Rabaud (U.306-INSERM, França), Josep Anton Planell (UPC), Xavier Gil (UPC), Xavier Muñoz (CSIC) i Francesc Garrido (CSIC).

Dates: Del 15 al 19 de juliol.

Horari: Matí de 9 a 13 h.

QUAM'96. Tallers d'arts visuals, taller de crítica de l'art

Directors: Glòria Picazo (Crítica d'art), Jordi Colomer (Artista), Carles H. Mor i Esther Xargay (Escriptors).

Dates: Del 29 de juny al 14 de juliol.

Horari: Matí de 9 a 13 h. i tarda de 16 a 20 h.

Altres cursos en col·laboració:

Posada al dia en cardiologia

Director: Antoni Bayés de Luna (UAB).

Data: 6 de juliol.

Atenció a la gent gran. Problemes d'envelliment

Directors: Jordi Roca (Hospital de la Santa Creu), Xavier Gómez Batista (Hospital Duran i Reynals) i Miquel Vilardell (UB).

Dates: 18, 19 i 20 de juliol.

Les formes de creixement urbà

Organització: Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori (UPC).

Dates: Del 25 de juny al 20 de juliol.

CIRIT: Trobada amb la Ciència 1996 al Bages i a Osona

Del 7 al 13 de juliol: Observació astronòmica. Ordenació del territori.

Del 14 al 20 de juliol: Anàlisi química de l'aigua dels rius de la comarca.

Estudi dels canvis que es produeixen en la vegetació des de l'abandonament dels conreus fins a la reconstrucció del bosc.

Del 21 al 27 de juliol: Iniciació a la investigació en les traces geològiques i la seva interpretació.

Coneixement de les transformacions dels pobles osonencs al llarg del temps.

Informació:

Telèfon (93) 889 14 29 (Sra. Eva Arau). Fax (93) 889 10 63

E-mail: uev@gregal.euv.upc.es. C. Miramargés, 4. 08500 Vic

Entitats col·laboradores:

Ajuntament de Vic, BBV, Caixa de Manlleu, Caixa de Manresa

i Fundació Caixa de Sabadell

Administració i Direcció d'Empreses: la nova llicenciatura dels EUV

* Mercè Rocafiguera

Els EUV inicien el curs vinent la llicenciatura d'Administració i Direcció d'Empreses amb dues-centes places entre primer i tercer curs. Amb aquesta llicenciatura ja són vuit les carreres que es poden estudiar a Vic.

El curs acadèmic 1996-97 els EUV enceten una nova llicenciatura: Administració i Direcció d'Empreses, adscrita a la Universitat de Barcelona. Es tracta de la segona carrera de quatre anys, per a la qual ha calgut crear la nova Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques d'Osona, que incorporarà també la Diplomatura d'Empresarials.

Amb la renovació dels plans d'estudi, l'antiga llicenciatura de Ciències Econòmiques i Empresarials dona pas a les llicenciatures d'Economia (1r i 2n cicle), Administració i Direcció d'Empreses (1r i 2n cicle), Investigació i Tècniques de Mercat (2n cicle) i Ciències Actuarials i Financeres (2n cicle), a més de les diplomatures de Gestió i Administració Pública i Estadística, les quals absorbeixen, en aquests moments, més del 20% de la demanda universitària en primera opció.

El fet que des dels EUV s'hagi decidit d'implantar la llicenciatura d'Administració i Direcció d'Empreses es deu, segons Josep Burgaya, cap d'estudis de l'Escola d'Empresarials, a dos factors importants: **la llicenciatura d'Administració i Direcció d'Empreses té, d'una banda, una demanda quatre vegades superior a la que pot tenir la d'Economia i, de l'altra, és una carrera que completa d'una manera molt coherent l'oferta de formació empresarial que s'imparteix a la Diplomatura d'Empresarials.** Es calcula que un 60% dels alumnes que acaben Empresarials a Vic continuen els estudis a segon cicle, i que d'aquests, un 80% trien Administra-

ció i Direcció d'Empreses. Segons Burgaya, **si tenim en compte que aquestes xifres ja es donaven abans que s'oferís la nova carrera, hem de suposar que ara el percentatge dels diplomats a Vic que continuaran estudiant augmentarà.** D'altra banda, **afegeix, hem de tenir present que en el context del món empresarial a Catalunya cada vegada s'imposa més la necessitat de professionalització dels quadres dirigents i de personal més qualificat amb una formació completa, tant a nivell general com específic.** És a dir, que les sortides professionals que ofereix Administració i Direcció d'Empreses, que van des de la direcció empresarial fins a la gestió pública, passant per auditoria, consultoria, etc, es troben estretament lligades amb les demandes del sector del moment.

L'organització curricular de la nova carrera es planteja en dos cicles. Durant el primer, s'estudiaran de manera integrada les disciplines que formen l'entorn empresarial en els vessants econòmic, polític i jurídic, i també els instruments tècnics imprescindibles: la informàtica i els idiomes estrangers. En el segon, en canvi, s'aprofundirà en la gestió general de l'empresa i el seu entorn, amb la possibilitat d'especialització en Comptabilitat i Finances o bé Gestió Empresarial. La implantació de la nova carrera es farà en dues etapes: el 1r i el 3r curs, començaran el setembre vinent amb cent places cadascun, mentre que 2n i 4t començaran el curs següent. Els diplomats que vulguin accedir a segon cicle hauran de

Solar del carrer Sagrada Família, on es construirà la nova Facultat.

cursar uns complements de formació de Microeconomia i Macroeconomia. Els diplomats a Vic hi podran accedir per rigorós ordre d'expedient, mentre que els altres hauran de superar una prova d'accés.

Engegar una nova carrera és sempre un repte. Per Josep Burgaya, **el fet de poder oferir una nova llicenciatura representa un salt qualitatiu molt important per als EUV. Es tracta d'una carrera amb molta demanda, però també amb una oferta molt àmplia i variada, i això vol dir que el nivell i el rigor seran la clau de l'èxit.** Amb Administració i Direcció d'Empreses ja són vuit les carreres que s'imparteixen als EUV. Si fa tres anys anunciàvem la fi d'un cicle amb la Facultat de Traducció i Interpretació, ja que s'arribava al límit de set carreres adscrites a la fundació que permet la llei, ara, amb la nova Facultat i amb la constitució de la Fundació Eusebi Molera, podem dir que s'enceta una nova etapa amb un futur esperançador.

Ara per ara, el principal problema que ha d'afrontar la nova Facultat és la ubicació. Els locals on s'imparteixen

la Diplomatura d'Empresarials es troben al límit d'ocupació i la solució definitiva passa per la construcció d'un immoble, que no estarà acabat fins a principis de 1997. La Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques tindrà, doncs, un edifici propi ubicat a l'últim solar edificable que hi ha al campus de Miramarges, a la cara nord, del qual és propietari l'Ajuntament de Vic. D'altra banda, la Direcció General dels EUV ja ha ultimats els tràmits de compra del terreny i es preveu que al juliol comencin les obres de construcció.

Mercè Rocafiguera
Secretària de Direcció General

Treballar a l'escola rural: fer de mestre i ser-ho

* Sebastià Riera
Joan Soler

El mes de març passat van tenir lloc als EUV les Primeres Jornades d'Escola Rural, organitzades per l'Escola de Mestres i amb el suport del Grup Interuniversitari d'Escola Rural. Aquest article presenta una anàlisi de les conclusions sorgides arran d'aquesta proposta.

Coincidint amb l'equinocci de primavera es van celebrar a Vic les Primeres Jornades d'Escola Rural per a estudiants de la Diplomatura de Mestres de Catalunya. Les jornades estaven organitzades per l'Escola Universitària de Mestres «Balmes» amb el suport del Grup Interuniversitari d'Escola Rural, un grup de treball format per professors universitaris de les diferents escoles universitàries i facultats de Ciències de l'Educació de Catalunya, que té com a objectiu central impulsar i millorar la tasca de les escoles rurals des de la formació inicial dels futurs mestres que algun dia hauran de treballar-hi. A les jornades del 21 i 22 de març hi participaren 140 estudiants de les universitats de Lleida, l'Autònoma de Barcelona i els Estudis Universitaris de Vic. Una bona part d'aquests estudiants van presentar comunicacions a partir de les seves experiències de pràctiques o dels resultats de treballs de recerca, i juntament amb 12 professors universitaris i 15 mestres d'escola rural van posar damunt la taula la situació actual de l'escola rural a Catalunya.

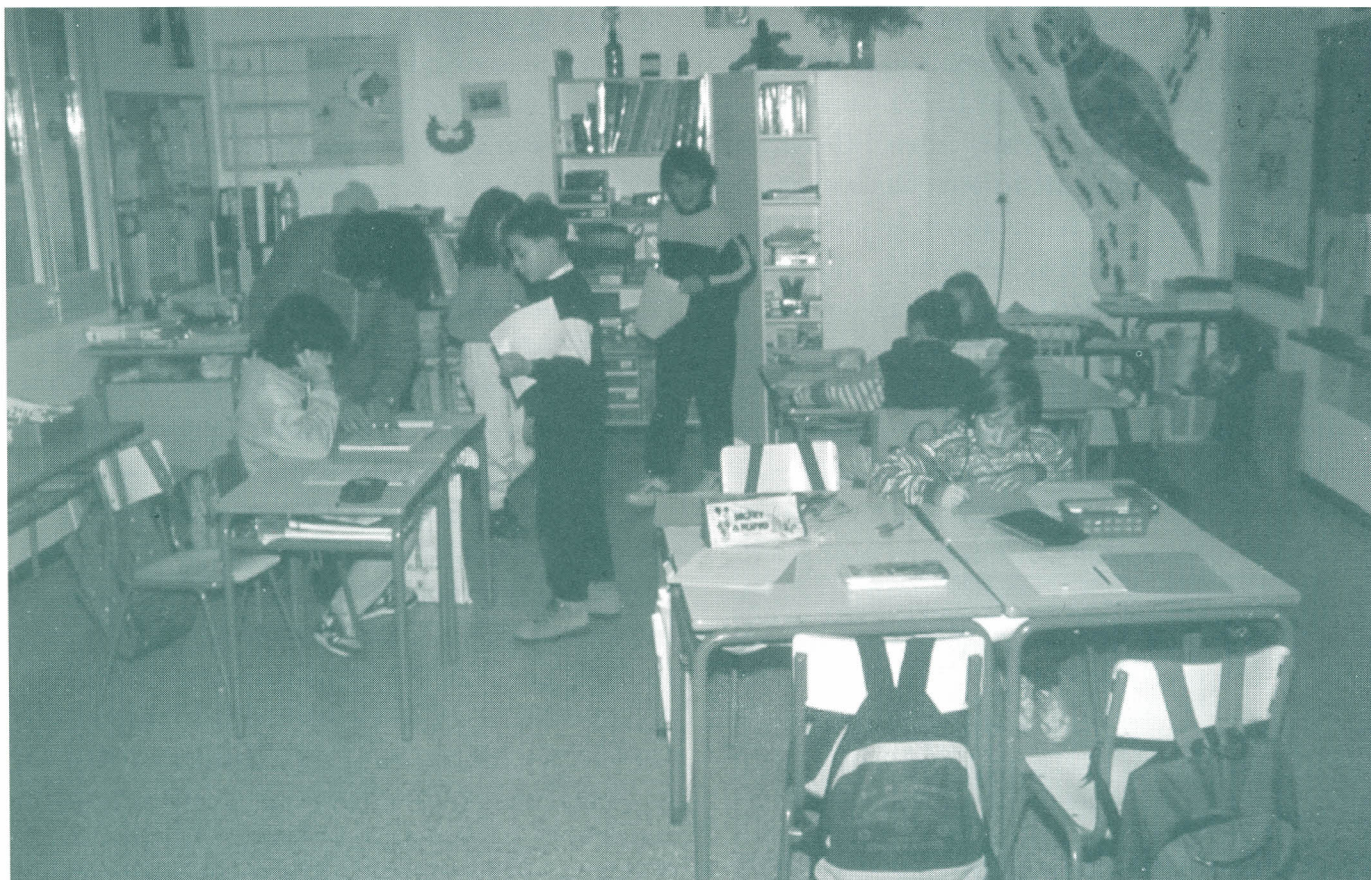
Les jornades foren una descoberta per a alguns i la confirmació d'una realitat i d'un interès viu per a uns altres. Però per a uns i altres, els resultats de les anàlisis fetes són un motiu de preocupació. Des de sempre, l'escola de l'àmbit rural ha estat marginada dins dels sistemes escolars, malgrat la importància d'aquesta tipologia de centres en la vertebració d'un país, que s'accentua quan es tracta d'un territori amb les característiques del nostre. Malgrat això, avui, com ahir, no sembla que el futur

immediat sigui esperançador per a aquestes escoles i, una vegada més, les reformes i els canvis s'han oblidat de les peculiaritats diluint-les dins la problemàtica general, prou complexa per ella mateixa.

No totes les escoles són iguals, només faltaria, però l'escola rural sempre ha tingut una catalogació diferent a la resta. Hem pogut constatar que és diferent, i aprofitant aquest article volem fer-vos arribar una anàlisi genèrica, però contrastada, que ens permeti de justificar algunes conclusions que com a persones, professionals de l'ensenyament i membres d'una institució universitària gosem apuntar.

Acte d'inauguració de les Primeres Jornades d'Escola Rural, celebrades als EUV a finals del mes de març.

L'escola rural és un element vertebrador que va més enllà de la funció educativa.

Els hàbits i valors socials van canviant i el mateix concepte de ruralitat ha sofert una transformació important. És evident que en aquest final de segle, moltes poblacions rurals han deixat la seva activitat principal dins el sector primari amb la corresponent pèrdua de població, d'altres s'han convertit en lloc de segona residència o, fins i tot, han augmentat el padró d'habitants a causa del seu atractiu o de la proximitat amb nuclis més importants. Malgrat les diverses situacions socials, i deixant de banda l'activitat econòmica principal, és un fet que existeix un tipus d'escola que anomenem rural, per referències a la història i al territori, però que és caracteritzada sobretot pel reduït nombre d'alumnes i la diversitat d'edats dins de les aules. És l'escola incompleta, amb una, dues o més aules, però sense arribar a tenir un grup-classe per nivell com tenen les escoles graduades dels nuclis urbans. És, probablement, un model escolar semblant a aquella escola-llar que Rosa Sensat volia per als nens i nenes de la Catalunya del primer terç del nostre segle.

Aquest tipus d'escola és el principal servei que tenen els petits nuclis de població de casa nostra. L'escola és

un element vertebrador important i, més enllà de la funció educativa, desenvolupa funcions culturals i de cohesió social. Són nombrosos els exemples de municipis en què l'escola és l'únic servei cultural que hi ha a disposició dels habitants. Aquest fet la converteix en una institució especialment rellevant des del punt de vista sociocultural i amb un paper impossible de substituir en la majoria de casos. És un fet evident que, en molts llocs, la desaparició de l'escola ha suposat la pèrdua d'identitat del municipi i l'inici de la fi del poble. Amb menys de cinc alumnes, una escola desapareix i, encara que es recuperi el nombre, reobrir l'escola és una feina d'anys. La reforma educativa i la limitació als dotze anys de l'etapa de primària són per a les escoles rurals l'amenaça d'un tancament a curt o mig termini. El repte de trobar solucions al seriós problema plantejat és un camí obert a la recerca educativa. Si fins ara l'escola rural ha trobat respostes organitzatives que han ajudat a superar algunes limitacions, per què no és possible assajar noves fórmules que permetin superar els perills de desaparició?

Un altre tret diferencial d'aquesta tipologia escolar és

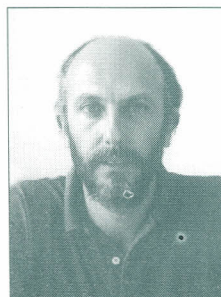
el baix nombre d'alumnes, amb el fet afegit que siguin d'edats ben diferents dins una mateixa aula. Tenir pocs alumnes suposa més avantatges que no pas inconvenients. La relació personal és més estreta i el coneixement individual és l'ideal des del punt de vista pedagògic. Aquest fet compensa la limitació de les interaccions quan el grup és petit. De la convivència entre grups d'edat diferent només es poden dir aspectes positius. El petit aprèn del gran en l'àmbit de l'educació informal i el gran cuida el petit i incorpora en el seu bagatge un valor poc habitual en la preadolescència. Avui dia, tothom qui té relació amb el camp de l'educació parla d'atenció a la diversitat, i la formació inicial i permanent dels mestres incorpora aquesta temàtica en les seves planificacions. Ja era hora! L'escola rural ha treballat en aquesta línia des del mateix moment de la seva existència. És més, a partir de la diversitat de nivells i edats a l'aula ha sabut construir una metodologia rica en recursos i reeixida en resultats. Tenim a l'abast, doncs, una bona referència on anar a pouar informació i, sobretot, experiència personal i directa.

Importància social i tipologia de centre són particularitats pròpies, però la metodologia de treball que s'utilitza en aquests centres és, potser, la característica més destacable que identifica el projecte pedagògic d'aquestes escoles i condiona la formació dels professionals que se'n responsabilitzen. Tot fent tertúlia durant les Jornades, una mestra de Vilanova de Sau ens comentava que un dia de l'hivern passat no va poder anar a l'escola per culpa d'una nevada que va deixar el poble incomunicat. L'endemà va comprovar, amb orgull, que tots els nens i nenes havien anat a l'escola i que havien continuat amb la feina que tenien programada, fent tant o més que si ella hi hagués estat. Us imagineu la mateixa situació en una escola graduada situada en qualsevol ciutat? Autonomia personal i hàbits de treball són els conceptes que defineixen aquesta metodologia.

Diuen, i ho subscriuim almenys parcialment i sense entrar en detalls, que la tasca docent és vocacional. Seguint aquesta línia no ens ve al cap quin qualificatiu normativitzat seria adient per definir la tasca d'un mestre d'escola rural. Potser «revocacional» ens podria servir. El que sabem del cert és que per treballar en una escola rural no n'hi ha prou amb fer de mestre, sinó que cal ser mestre. Algú, amb raó, ens podrà dir que això és

necessari en qualsevol escola, sigui quina sigui la seva tipologia. Però convindrà amb nosaltres que en una escola rural és molt més que necessari, és imprescindible. Un mestre o una mestra poc treballador o motivat resisteix bé dins una escola graduada o, fins i tot, pot passar desapercbut. En una escola incompleta no supera cap dels exàmens diaris de planificació, organització de l'aula, distribució del temps o relació amb els nens i nenes. Ens convindrien més escoles on l'exigència de ser mestre, a més de fer-ne, anés lligada a l'activitat diària. Si de moment podem aprendre de les rurals, ens convé aprofitar el temps i no deixar-les perdre.

Després d'aquesta breu anàlisi, necessàriament incompleta per raons d'espai, només ens queden per anotar algunes conclusions de les Jornades. Podríem explicar que als alumnes se'ls obriren perspectives molt àmplies, però no seria lògic que ho féssim nosaltres que som professors. Per part nostra i de la resta del professorat que integra el Grup Interuniversitari d'Escola Rural hem decidit que calia incloure l'escola rural en el temari d'alguna assignatura troncal dels estudis de Mestre amb l'objectiu de garantir que tots els estudiants, independentment de la seva especialitat, coneguin la realitat d'aquesta tipologia escolar. A part, avançarem en la creació i programació d'assignatures optatives o de lliure elecció que permetin un coneixement més aprofundit a aquells qui ho desitgin. També és clar que, si tot va bé, el curs vinent ens trobarem a Lleida en el marc d'unes Segones Jornades sobre l'Escola Rural, on esperem ser més i representar a més institucions universitàries.

Sebastià Riera i Cusi
Cap d'estudis de
l'Escola Universitària
de Mestres «Balme»

Joan Soler i Mata
Cap del Departament
de Ciències de l'Educació

L'aniversari de Louis Pasteur

* Montserrat Faro

El setembre passat es va celebrar el centenari de la mort de Louis Pasteur. Malgrat que pugui semblar que és una mica tard, no podem deixar de referir-nos a l'home que va revolucionar la química i la sanitat. Montserrat Faro, des de l'Escola d'Infermeria, ens explica la importància del seu llegat.

El dia 28 de setembre de 1995 es complien cent anys de la mort de Louis Pasteur. Em disculpo perquè quan va sortir el darrer número de la revista *Miramarges* jo no tenia l'article a punt. Però, malgrat que pugui semblar una mica tard, no volia deixar de recordar la figura d'aquest científic universal, químic i biòleg francès que amb les seves investigacions va evidenciar l'existència de microorganismes invisibles a l'ull humà causants de diverses malalties i va permetre grans avenços en el món de la medicina.

Els seus primers treballs d'investigació van permetre associar la cristal·lografia, la química i l'òptica establint un paral·lelisme entre la forma externa d'un cristall i la seva acció sobre la llum polaritzada, la qual cosa va donar lloc a l'estereoquímica. Es deia que aquest havia estat un gran descobriment científic fruit de les circumstàncies i de l'atzar. És cert que sovint els descobriments científics són deguts a les circumstàncies i a l'atzar, però també és cert que «la sort afavoreix els més preparats», tal com deia el mateix Pasteur.

No és, però, aquest vessant de la investigació química allò que m'interessa ressaltar de Pasteur, sinó el vessant d'investigació biològica i la importància que aquesta investigació va tenir per a la ciència de la medicina.

Un empresari de Lille (França), dedicat a la indústria del vi (molt important per al país), plantejà a Pasteur, l'any 1856, les dificultats que tenia per conservar el vi quan envellia. A petició d'aquest industrial, Pasteur inicià una investigació microscòpica que el portà a descobrir que les cèl·lules de fermentació tenien una forma quan la fermentació era normal (produïa alcohol) i una

Louis Pasteur.

altra de diferent quan la fermentació era dolenta (produïa àcid làctic). Pasteur va arribar a la conclusió que cada forma de fermentació estava relacionada amb l'existència d'un ferment específic, que implicava l'existència d'un microorganisme *viu*, capaç de viure sense oxigen. La fermentació no era un fenomen purament químic, ja que hi estaven implicats organismes vius. També va donar la solució per evitar la fermentació defectuosa del vi: escalfar-lo suaument i mantenir-lo tapat per evitar la producció d'àcid làctic, causant de l'avinagrament del vi. Aquest procés d'escalfament rep el nom de pasteurització, més conegut en la seva aplicació per eliminar els microorganismes de la llet. Aquesta aportació va marcar l'inici de la bioquímica.

L'any 1856, el mestre de Pasteur, el químic J. B. Dumas, li encarregà l'estudi d'una malaltia que matava els cucs de seda i que feia perillar la indústria de la seda, molt important al sud de França. Pasteur va demostrar que la malaltia dels cucs de seda era contagiosa i que la provocava un microorganisme que infectava els cucs i les fulles de morera amb què s'alimentaven, i va aplicar la selecció cel·lular (a través del microscopi) per combatre la malaltia.

Va continuar les seves investigacions estudiant la malaltia del carboncle dels xais. Aïllà de la sang dels xais l'agent causant de la malaltia, el bacteri carbonclós, que distingí del vibrió sèptic, relacionat amb la putrefacció dels cadàvers. L'any 1879 va aconseguir una vacuna contra aquesta malaltia. El 1880 s'interessà per la malaltia coneguda amb el nom de «la ràbia», i va descobrir una vacuna aplicable a l'home mossegat per un animal rabiós.

Totes aquestes investigacions van fer que l'interès de Pasteur se centrés en les malalties infectocontagioses que afectaven l'home. Per ell, certes malalties es transmetien a través de la respiració o per transmissió fecal-oral.

La «teoria del germen de la malaltia» que defensà Pasteur va representar un dels descobriments més grans de la història de la medicina. Ell va demostrar que els

microbis existien i que eren el causants de les malalties infeccioses i, d'aquesta manera, va provocar una **renovació de les doctrines mèdiques**. Va utilitzar tot el seu prestigi per aconseguir que als hospitals es bullissin tots els instruments utilitzats i que les benes es passessin per vapor, amb la finalitat d'eliminar els gèrmens i evitar la transmissió d'un malalt a l'altre.

La medicina humana i veterinària, la cirurgia, l'obstetrícia i la higiene hospitalària són deutores de les investigacions i aportacions de Pasteur. Des d'aleshores s'ha recorregut molt de camí, aïllant els agents responsables de moltes malalties (bactèries, virus, protozous...), i això ha permès al sistema de salut d'organitzar-se per lluitar contra les malalties infectocontagioses i respondre a les necessitats dels malalts. **GRÀCIES, PASTEUR.**

Montserrat Faro i Basco

Professora d'Infermeria
Medicoquirúrgica
i cap d'estudis de l'EUI Osona

François Mitterrand

(«PREMI RECURLL 1996» DE RETRAT LITERARI)

L'autor d'aquest retrat literari, Enric Casulleras, és professor d'Economia de l'Escola d'Empresarials. L'elaboració de la tesi doctoral sobre la doctrina econòmica dels partits polítics d'esquerra al sud d'Europa, abans i després de ser al poder, li ha permès de conèixer a fons la personalitat de François Mitterrand. Amb aquest retrat literari, que aquí publiquem en versió resumida, Casulleras ha obtingut el «Premi Recull 1996», que atorga anualment la revista «Recull» de Blanes.

* Enric Casulleras

Un home vell, cansat i malalt, assegut a la sala del seu apartament parisenc, recolza la testa arrugada i esgroguçada al respall de la butaca i acluca els ulls. Només

té esma de recordar. Els seus no són, però, uns records trivials: quan dirigeix la vista enrere i forfol·la entre els plec de la memòria, les imatges que desfilen dins el seu

cap són les de la història contemporània de França, amb les seves grandeses, però també les seves misèries i les seves contradiccions.

Els llavis eixuts del vell esbossen un llevíssim somriure nostàlgic quan es reconeix en la figura d'aquell vailet escanyolit que camina pels grans prats verds de la ribera del Dronne. El marrec, amb uns ulls com dues taronges, guaita amb infinita curiositat les evolucions dels petits animalons del bosc, i d'una manera imprecisa i vaga es formula pilots de preguntes sobre el misteri de la vida, que de moment queden insatisfactòriament resoltes. L'època evocada és la dels feliços anys vint; França reneix després d'una guerra devastadora, i el petit François aprèn a viure en una casa de pagès, rodejat de germans i cosins, en plena natura, a setanta quilòmetres de Jarnac.

El vell estira el fil dels records, i un seguit de juvenils episodis van descabdellant-se, en alguns casos amb certa netedat, altres fets un garbuix. Vola, més que no corre, per sobre les aules de la universitat on es llicencià en Dret. I s'atura en sec al començament de la Guerra. L'ancià fa un moviment imperceptible amb el cap, una vaga ganyota de contrarietat i sorpresa, com si encara no se'n sabés avenir: ¿com és possible que la seva generació veiés i visqués amb tanta despreocupació l'inici d'una aital deflagració? Però d'altra banda, si ell, universitari llegit i cultivat, va experimentar una sensació d'il·lusionadora aventura en allistar-se; ell, intel·lectual agut i contertulià amb homes com Gide, Malraux i Benda, no va poder reprimir un sentiment d'íntima fatxenderia en ser destinat al front, més enllà de la línia Maginot, ¿amb quina absoluta inconsciència no havia d'abocar-se la joventut d'Europa al més gran disbarat, a l'enorme bogeria, a la pitjor tragèdia de la humanitat? A la seva vida, i a la de tants altres bordegassos, de cop i volta tot va canviar de dalt a baix. Res del que havia estat tan important en els seus curts anys de la vida no seguia tenint sentit. Ni les filosòfiques converses; ni els grans projectes per a canviar el món; ni la il·lusió per un futur més o menys pròsper, per una carrera més o menys brillant; res no tornaria a ser igual. Tota l'existència quedava reduïda a una sola necessitat, una sola obsessió: sobreviure. Sobreviure el següent atac, l'imminent bombardeig. Menjar. Poder passar la nit en un jaç. Aconseguir escalfar-se enmig de la nit hivernal. Mantenir desperts els

cinc sentits perquè la vida no fos violentament segada el proper instant. Sobreviure. Un sol pensament en milions de ments desesperades. Ferit de guerra, pacient d'un hospital desbordat, presidiari d'un camp de concentració, evadit; l'ansia de sobreviure el guià vers la França ocupada, i prestà els seus serveis com a alt funcionari del règim de Vichy. El vell combatent clou els ulls amb força, en un va esforç per desterrar aquestes imatges de la seva memòria. Però quants homes no haurien fet el mateix, posats a la seva pell! Afortunadament, els esdeveniments de la Guerra canviaren de direcció, i tingué l'oportunitat de col·laborar activament amb la Resistència.

Acabada la guerra, l'activitat política i intel·lectual que desplegà Mitterrand fou d'una intensitat impressionant. Es doctorà en Dret. Fou elegit a l'assemblea constituent; participà acaloradament en els debats sobre la Constitució que havia de ser la llum i el camí de la IV República, i no li tremolà la veu quan hagué d'enfrontar-se al general De Gaulle per defensar la pluralitat política i el paper dels partits. Des del seu escó de diputat es distingí en l'art de l'oratoria parlamentària, i més d'una de les seves contundents intervencions feren trontollar aquells breus governs que se succeïen en un equilibri precari.

François Mitterrand.

Quina vitalitat tenia, llavors! Ara, amb el cos minat per una llarga i irreversible malaltia, és perfectament conscient que la mort truca a la seva porta. L'ancià pensa, un cop més, en la vida, la mort, la fe. Fou educat pels jesuïtes, però la seva formació política vingué inspirada per la doctrina atea de Jean Jaurés; impulsat intuïtivament cap a la vida espiritual, a la vegada se sentia racionalista i volterrià. Atret pel misteri de la revelació, Mitterrand va estudiar la Bíblia amb devoció; la fascinació que sentí per la història del poble d'Israel fou absoluta. Públicament, es proclamà sempre agnòstic. Íntimament, el gran dubte existencial el rosegà sovint. Ara, el vell somriu amb autoindulgència, esperant amb serena resignació el que hagi de venir. Està prou cansat per no angoixar-se si, quan tanqui els ulls per sempre, el que ha de venir és simplement el no-res.

Recorda com s'estrenà com a ministre quaranta-dos anys enrere, en el govern de Mendès-France. Eren uns altres temps. Mitterrand signà sentències de mort. Ningú no li ho retragué. Tres dècades després aboliria la pena capital. Quan els algerians iniciaren la lluita per la independència, fou fervent defensor de «l'Algèria francesa». Molt més tard, ja president, seria l'interlocutor preferit dels països africans. Però llavors propugnà la línia dura, la d'enviar paracaigudistes a restablir l'ordre colonial. Quan la situació es complicà, i l'ombra d'un cop militar, fins i tot d'una eventual guerra civil, va planar sobre França, Mitterrand es va oposar amb totes les seves forces a la claudicació del parlament davant del general De Gaulle. Que només aquell home fos capaç de treure el país de l'atzucac era una humiliació personal que li costaria de pair.

Però fou durant els anys d'oposició al gaullisme –aviat està dit: vint-i-cinc!– que arribà a la plenitud humana i intel·lectual. Devorà una quantitat de llibres impressionant, de totes les tendències i de tots els gèneres. Posseïdor d'una memòria sorprenent, tenia recursos per a estar segur del terreny que trepitjava, tant en l'àmbit de la política i de l'economia com en el de la història i la literatura. Fins a cert punt, el vell dirigent reconeix que la seva situació, en aquests temps, era privilegiada: mentre que la política oficial era encomanada a gestors i tecnòcrates, el terreny de les idees quedava adobat pels intel·lectuals d'esquerres. I l'home s'esplaià. Escrivia llibres, confegia abrandats discursos, llançava arengues als

militants. Conreava magistralment l'art de la paraula, n'era conscient i s'hi recreava. S'acostumà a adreçar-se a les multituds amb una naturalitat i un domini totals. El seu gest era autoritari, però comunicatiu. La seva figura esdevingué progressivament popular i carismàtica. El seu front ample i arrodonit descrivia unes arrugues bellugadisses, que semblaven subratllar i emfasitzar el seu discurs. Les celles, profusament poblades, atreïen l'atenció sobre uns ulls d'enorme expressivitat, a vegades esbatanats –quan la confrontació dialèctica el duia a desplegar tota la seva capacitat de persuasió–, sovint mig aclucats –quan escoltava i reflexionava. La veu, ben timbrada, i la gesticulació, un xic exagerada, encaixaven perfectament amb aquesta manera teatral de parlar –tan francesa– que tenen els nostres veïns. Tot plegat, amb aquells llavis un pèl sortits (l'idioma obliga a fer una mica de morros, en parlar), les galtes colrades i les faccions dures, feien de la figura de Mitterrand d'aquella època un inconfusible patriota, i no li mancava sinó la barra de pa escardalena sota el braç per a encarnar l'estereotip.

La figura, el gest, la paraula, foren decisius. Mitterrand els posà al servei d'uns principis: la redistribució de la renda i la igualtat d'oportunitats, i d'un projecte: la unitat de l'esquerra. La tasca era immensa. Ell mai no va defallir. Conduí un partit, l'aixecà, promogué la coalició i lluità fins a aconseguir el seu somni: esdevenir president. Ni llavors s'alliberà de les grans contradiccions. La seva política econòmica voluntarista no encaixava amb el paper que per a França volia el gran patriota... però això ja és una altra cançó.

Enric Casulleras i Ambròs

Professor del Departament d'Economia i responsable de les Relacions Internacionals dels EUV

El perfil dels estudiants d'Empresarials

* Rafael Madariaga

Gràcies a una enquesta elaborada des de la Direcció de l'Escola d'Empresarials i efectuada a gairebé dos-cents estudiants, Rafael Madariaga ens dóna a conèixer algunes de les característiques que defineixen l'alumnat d'aquesta carrera.

En el darrer curs acadèmic 1994-95 el consell de Direcció de l'Escola d'Empresarials va acordar realitzar un treball d'investigació sobre les actituds i els hàbits d'estudi de l'alumnat de l'Escola. Dos eren els motius bàsics. D'una banda, la publicació a la revista econòmica de Banca Catalana d'un article que analitzava l'oferta d'estudis empresarials a Catalunya.¹ Els autors atorgaven a l'Escola el caràcter de *centre escombria*, en el sentit que «recull una demanda que no ha pogut accedir a altres centres». Indirectament, i potser sense voluntat, es difonia l'opinió que els estudiants que fan la seva carrera a l'Escola són aquells que tenen pitjors expedients acadèmics. L'article esmentat va ser oportunament matissat des de la particular perspectiva de l'Escola i en termes generals per un altre article publicat a la mateixa revista.² D'altra banda, durant aquell curs acabava la implantació del nou pla d'estudis i això feia necessari avaluar els efectes d'aquest pla sobre el rendiment dels alumnes i sobre la rendibilitat social del centre. A més a més, la matrícula d'aquell curs mostrava la importància creixent dels alumnes que arriben a l'Escola amb un dels títols d'FP II que permeten l'accés directe.

L'objectiu de l'estudi era conèixer les actituds i els hàbits d'estudi dels alumnes per tal de tenir-ne una opinió raonada i objectiva i, fugint dels tòpics, destriar aquells aspectes de l'ensenyament que són millorables dels que, perquè no són responsabilitat dels qui hi treballen, no ens són imputables. Paral·lelament, i aprofitant l'ocasió que se'n plantejava, vam introduir altres elements, com ara activitats d'oci, valors i actituds polítiques. L'estudi es va plantejar com una primera aproxima-

ció, i és per això que no es va considerar convenient publicar-lo íntegrament. L'objectiu d'aquestes línies és donar a conèixer alguns resultats parcials interessants.

Una vegada delimitats els temes, els professors Joan Carles Martori, Núria Sensat i jo mateix vam preparar un qüestionari amb un total de 100 preguntes. Es va determinar una dimensió mostral utilitzant un mètode aleatori proporcional respecte del curs i del torn. El qüestionari va ser respost per 191 alumnes. S'ha de tenir en compte que aquest mètode deixa fora de la mostra tots aquells alumnes que no assisteixen a classe de forma regular. En el futur seria interessant poder disposar d'algunes dades de la matrícula, especialment aquelles referides a edat, sexe, lloc de residència i via d'accés de tot l'alumnat.

Les dades obtingudes van ser processades amb el paquet estadístic SPSS-PC, que proporciona les freqüències relatives de cada una de les respostes. També es van fer alguns encreuaments entre diferents respostes per a aquelles variables que podien tenir una significació especial.

1. Via d'accés, residència i transport

La via d'accés majoritària a l'Escola és la del COU i la selectivitat (77,5%), encara que un 20% dels enquestats hi ha accedit amb titulació d'FP II. Les altres vies, les proves per a majors de 25 anys i la via del COU sense selectivitat, són molt minoritàries. Més de la meitat dels alumnes (55%) resideix a Vic (35%) i a la comarca d'Osona (20%) durant la setmana. La resta (44,5%) es

desplaça diàriament. En conjunt, el mitjà de transport més utilitzat habitualment és el cotxe (60%). Només un 17% utilitza el tren. Més del 80% dels alumnes viuen amb els pares.

2. Situació sociolaboral

Un 58% es dedica només a estudiar, mentre que un 23% combina l'estudi amb alguna feina sense contracte. El 17% combina les dues activitats de forma regular, amb contracte laboral. Un 17% diu que treballa a l'empresa familiar, tot i que més del 60% dels que treballen ho fan a mitja jornada i aquest percentatge augmenta encara més els caps de setmana. Això fa pensar, doncs, que moltes de les persones que treballen ho fan el cap de setmana i que la feina no els suposa més de 4 hores diàries (majoritàriament). El percentatge de persones que treballen és més elevat entre els estudiants provinents d'FP II que no pas entre els de COU i selectivitat.

Pel que fa a la situació laboral dels pares, predominen aquells que tenen la seva pròpia empresa (40%), agrupant en aquesta categoria els empresaris amb més de 10 treballadors contractats (12%), els que tenen menys de 10 treballadors (15%) i els autònoms sense titulació universitària (13%). Un 36% són treballadors per compte aliè, dels quals el 20% són assalariats qualificats, un 11% directius superiors i un 5% assalariats sense qualificació. És remarcable l'escassa presència de professionals liberals (5%).

Quasi la meitat de les mares (47%) són mestresses de casa, i les que treballen ho fan com a autònomes sense títol universitari (12%) o com a assalariades qualificades (7%).

3. Oci

Un 80% dedica el seu oci de caps de setmana a sortir i anar de bars i discoteques, un 55% a anar a espectacles (cinema, teatre), un 50% a fer esport i tan sols un 17% declara fer excursions. El pressupost que tenen per a aquestes activitats se situa entre les mil i les tres mil pessetes en el 46% de l'alumnat; un 27% declara tenir entre tres i cinc mil pessetes i el 18% diu que té més de cinc mil pessetes. Aquestes activitats són finançades per la família en el 55% dels casos, i per ells mateixos en el 42,5%.

La televisió ocupa un espai important en la quotidianitat del conjunt d'estudiants de l'Escola i els percentatges d'hores que s'hi dediquen varia els caps de setmana. Un 25% diu que la mira menys d'una hora diària durant la setmana, mentre que un 39% la mira d'una a dues hores diàries i un 17% més de tres hores diàries. Els caps de setmana només un 18% diu que la mira menys d'una hora diària, mentre que un 30% la mira d'una a dues hores, un 26% més de dues i un 25% més de tres.

4. Actituds cap als estudis i hàbits

En primer lloc, es demanava als estudiants per quina raó estudiaven, i les respostes s'agrupen de la manera següent:

- 80% Perquè és el millor de cara a un futur professional.
- 12% Perquè m'agrada.
- 4% No ho sé, no m'ho he plantejat mai.
- 3% Perquè no tinc cap més alternativa.
- 0,05% Perquè m'hi obliguen els pares.

Per nosaltres, aquest conjunt de respostes posa de manifest que la carrera d'Empresarials no s'estudia per vocació, sinó com a garantia d'un futur professional. Però, això no implica que no hi estiguin interessats; senzillament aquest interès no té el component filosòfic o ètic que s'acostuma a atribuir a altres ensenyaments. Domina, per tant, una visió instrumental dels estudis. Reforça aquesta interpretació el fet que per al 63% dels estudiants estudiar és aprendre coneixements que ajuden a tenir criteris, i per al 22% només és un instrument necessari per ser bons professionals. És interessant constatar que dels que s'han plantejat si els estudis compleixen les seves expectatives, un 75% declara que tornaria a estudiar aquesta diplomatura.

Seguidament se'ls demanava que valoressin el propi interès respecte al conjunt d'àrees de coneixement de la carrera (en termes de si els agradaven, se'n sentien indiferents o bé les rebutjaven) i el grau de dificultat (també ordenat en tres graus). La següent taula resumeix els principals resultats. La primera columna mostra, ordenats de major a menor, els percentatges d'alumnes que diuen que troben interessant l'àrea de coneixement; la segona i tercera columnes donen els percentatges dels valors extrems de la segona qüestió.

	Interessant	Difícil	Fàcil
Teoria Econòmica	65%	60%	3%
Empresa	65%	20%	12%
Informàtica	59%	12%	30%
Comptabilitat	58%	58%	6%
Història	57%	8%	27%
Màrqueting	57%	15%	15%
Finançament	52%	54%	4%
Idiomes	48%	28%	27%
Estad./Matemàtica	46%	40%	4%
Comerç Internacional	44%	28%	6%
Dret	43%	33%	10%
Sociologia	32%	23%	17%

Aquests resultats no tenen una interpretació immediata i són aclaridors respecte d'alguns tòpics. No sempre els alumnes prefereixen les assignatures estrictament pràctiques; la Informàtica, la Comptabilitat o el Màrqueting, tot i que són importants, no ocupen els primers llocs. A la vegada, les assignatures teòriques, abstractes (Teoria Econòmica, Empresa i Història) són molt valorades, amb l'excepció de la Sociologia. No hi ha una relació estricta ni clara entre interès i dificultat. Les assignatures considerades més difícils: Teoria Econòmica, Comptabilitat, Finances i Matemàtica/Estadística, ocupen llocs diferents a la primera variable, però en tot cas no són pas de les poc interessants. Els alumnes provinents d'FP II estan més interessats en les assignatures pràctiques i especialment en l'àrea de coneixements de comptabilitat. Això té una relació amb el fet que són aquests estudiants els que en una proporció més gran ja estan treballant i bona part de la seva feina pertany a l'àmbit de la comptabilitat de petites o mitjanes empreses.

Un 91% dels enquestats diuen que tenen un espai propi per estudiar, la qual cosa només pot ser valorada positivament atès que demostra que tenen una infraestructura pròpia per desenvolupar l'estudi. Per tant, no podem considerar la manca d'espai propi com un dels factors que podrien dificultar l'estudi.

El 57% dels enquestats declaren que estudien sols i només el 8% prefereixen fer-ho amb companys. Un 29% diuen que no tenen cap estratègia d'estudi, sinó que s'adequen a les necessitats del moment.

Pel que fa a l'aprofitament de les classes, un 44% afirma que es distreu i que perd l'atenció. En el 65% dels casos, la distracció la provoquen els companys, però un 77% diu que perd l'atenció perquè no entén el professor. Aquesta sí que es pot considerar una dada important, ja que la reacció dels alumnes no és manifestar que no entenen el que s'explica, sinó desconnectar de l'explicació. Aquesta afirmació s'ha de matisar tenint en compte que només un 36% afirma que hi ha poc ambient d'estudi i que un 70% diu que té altres coses al cap, cosa per altra banda lògica en aquesta època de la vida.

Els apunts que prenen els alumnes són el material bàsic per a la preparació de les assignatures en un 81% dels enquestats. Només el 23% passa aquests apunts en net, si bé quasi la meitat (51%) fa els exercicis o les lectures obligatòries. Les lectures complementàries de manuals i altres lectures recomanades només les fan un 14% dels estudiants. Un 35% diu que fa col·lecció d'apunts i que els estudien a última hora. En aquest cas pensem que l'actitud dels professors pot contribuir a millorar el rendiment acadèmic, o si més no a crear un cert hàbit de lectura i recerca de materials.

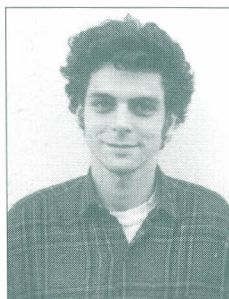
Amb relació a aquestes dades, el 15% dels estudiants no va mai a la biblioteca; un percentatge excessivament elevat.³ Un 45% diu que hi va per fer consultes, mentre que un 40% només hi va per estudiar. També aquest darrer percentatge és important, ja que ens indica que la

biblioteca no és percebuda com un instrument d'on obtenir informació, aprofundir en determinats coneixements, llegir literatura i publicacions especialitzades, sinó un espai per estudiar els apunts. A més a més, això desvirtua la utilització de la biblioteca i genera problemes de comportament i de soroll.

En resum, el col·lectiu dels estudiants està interessat pels estudis (89%), de manera que es converteixen en la seva prioritat actual (83%). Aquest interès està relacionat amb la concepció que un títol universitari és un mitjà per obtenir un bon lloc de treball, però no amb la concepció de desenvolupament personal. Els estudis són un instrument, però no un fi en si mateix. És per això que quan s'analitzen les activitats concretes (assistència a classe, lectura de textos, recerca de dades) en què consisteix estudiar, un 41% declara que no els agrada estudiar i un 52% reconeix que hi dedica poc temps i poc esforç. Bona part, per tant, del fracàs acadèmic es pot atribuir a aquesta falta de dedicació.

1. Pere Lleonart i Àlvar Garola, «El boom i la consolidació de la diplomatura d'Empresarials a Catalunya», *Revista Econòmica*, núm. 104. Desembre 1994, Banca Catalana.
2. Josep Burgaya i Joan Carles Suari, «Centres escombra o universitat en el territori?», *Revista Econòmica*, núm. 106. Juny-septembre 1995, Banca Catalana.
3. Segurament que les reformes que s'hi han dut a terme poden ajudar a augmentar el nombre de persones que hi van. Abans de la seva remodelació, la biblioteca tenia un conjunt de mancances prou important.

Rafael Madariaga

Professor del Departament d'Economia de l'Escola d'Empresarials

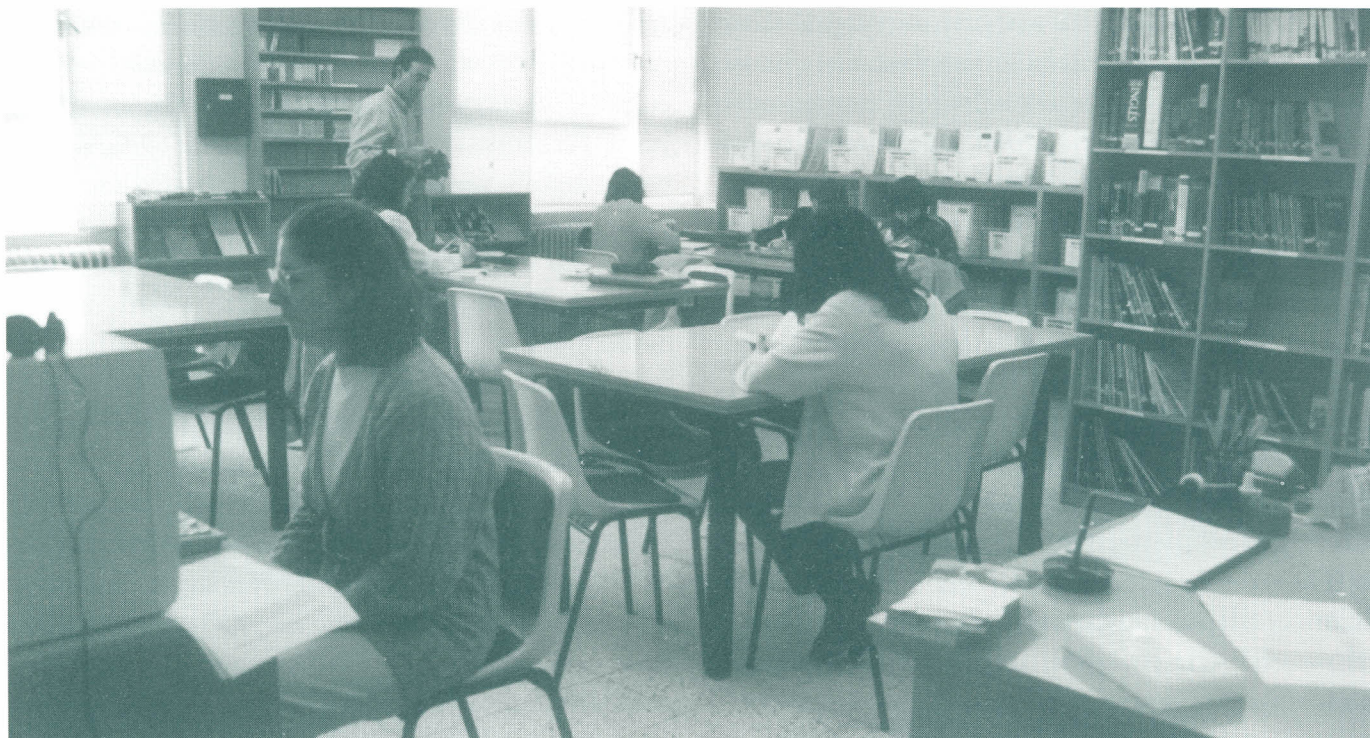
Les aules d'autoaprenentatge, una bona manera d'aprendre llengües

L'Aula d'Autoaprenentatge dels EUV funciona, des de la seva inauguració l'any 1992, com a servei adreçat als alumnes i personal de la institució universitària i als usuaris externs. Aquest article fa un repàs dels fonaments psicopedagògics de les aules d'autoaprenentatge i posa en relleu la seva progressiva implantació en els centres educatius.

Autonomia de l'aprenent, autoaprenentatge, aprenentatge individualitzat i aprendre a aprendre han esdevingut els últims anys conceptes usats en l'àmbit docent.

Els mètodes d'aprenentatge més tradicionals se centraven en la transmissió de coneixements a partir d'un procés unidireccional: el professor era qui controlava en tot moment l'activitat a classe intentant

* Joan Masnou
Teresa Puntí

L'Aula d'Autoaprenentatge dels EUV.

modificar el comportament i l'experiència de l'alumne, mentre que aquest romanía passiu, sense prendre decisions sobre el seu propi aprenentatge. L'aprenentatge estava principalment basat en la imitació i la memorització, i l'autoritat intel·lectual del professor excusava la jerarquizació de rols a la classe. Aquest ensenyament, prou vàlid, amaga al darrere la manca d'implicació i responsabilitat de l'alumne en el seu aprenentatge, és a dir, el professor centralitza el discurs i considera en tot moment el que cal aprendre, i l'alumne només s'ha de preocupar de retenir allò que li ensenyen.

A partir de realitats canviants va sorgir una nova percepció del procés d'ensenyament-aprenentatge que reclamava una revisió substancial dels rols tradicionals de professor i alumne. El professor havia de passar de ser paternal, transmissor de coneixements i promotor de dependència a ser fraternal, permissiu, i element que assessorés i incentivés l'autonomia de l'alumne. L'estudiant, d'altra banda, havia d'aprendre a transformar la seva passivitat tradicional, la manca de responsabilitat pel seu aprenentatge i la recerca constant d'aprovació externa en un comportament més actiu, un augment de la responsabilització pel seu aprenentatge i una implicació directa en la presa de decisions. A partir d'aquí l'èmfasi ja no

recau tant en el que s'ha après sinó en la capacitat de l'aprenent per prendre les pròpies decisions, mantenir els coneixements apresos, reciclar-se de forma continuada, reconduir el seu aprenentatge inicial i adaptar els coneixements a la seva realitat. Aquest no és el lloc adient per obrir un debat, per altra banda molt interessant, de si és la societat la que ha de regir una determinada metodologia d'aprenentatge o és una certa metodologia la que ha d'imposar-se per modelar la societat. El cert és que la realitat canviant, juntament amb l'evidència que no hi ha dos aprenents iguals, que cadascun està dotat d'unes determinades aptituds, hàbits d'estudi diferents, i diversos objectius i graus de motivació, ha portat a una reconsideració del rol tradicional de l'aprenent.

Les aules d'autoaprenentatge neixen com a resposta a la necessitat creixent de l'individu d'assolir una autonomia d'aprenentatge. Tot i que s'utilitzen a vegades com a sinònims, autonomia i autoaprenentatge responen a dos conceptes diferents. Autonomia és un objectiu, la finalització d'un procés que, segons Phil Benson, implica, en l'aprenentatge de llengües, «una transformació social mitjançant la qual l'individu passa de ser aprenent a usuari d'una llengua», entenen com a usuari l'individu que coneix les estratègies i els recursos que

l'ajudaran en el seu aprenentatge. L'autoaprenentatge, d'altra banda, és la relació que s'estableix entre l'autonomia com a objectiu i l'entorn que en permetrà l'assoliment. És en aquest sentit que les aules poden proporcionar els elements imprescindibles que desenvolupin estratègies d'aprenentatge dels usuaris perquè aprenguin la tasca no gens fàcil d'aprendre.

Els centres d'autoaprenentatge de llengües són espais físics concebuts per facilitar l'aprenentatge autònom. Un dels principals avantatges que ofereixen és la capacitat d'adaptació: es respecta el ritme de cada persona (i fins i tot es pot aprendre més ràpid, segons les motivacions), hi ha flexibilitat horària (l'horari sol ser força ampli, cosa que fa que sigui fàcilment adaptable a les possibilitats de cada usuari) i el material està classificat segons aspectes lingüístics (ortografia, morfologia i sintaxi, expressió escrita...) i nivells (inicial, mitjà, avançat) amb criteris que fan que l'aprenent pugui accedir-hi fàcilment.

Però en aquest espai físic s'hi troben diferents elements que interactuen entre ells. Per una banda tenim l'assessor, element actiu i no directiu del treball de l'aprenent. Ell és el pont entre l'usuari i la tasca que es vol realitzar. L'assessor proporciona informació i serveix de recurs, ajuda a valorar les necessitats i estratègies d'aprenentatge i proporciona el *feed-back* necessari que alhora afavorirà una actitud positiva cap a l'aprenentatge fent que l'aprenent sigui més independent en el seu treball. Els recursos materials que es poden trobar en un centre d'autoaprenentatge són molts i diversificats. Un cop l'aprenent hagi planificat el seu treball i s'hagi definit per un nivell (ja sigui mitjançant una prova objectiva o una entrevista amb l'assessor), els materials que té a la seva disposició li permetran d'autoavaluar-se i ser conscient en tot moment de l'estat del seu procés d'aprenentatge. A més, té la possibilitat, sempre molt motivadora, d'escollir les activitats que vol realitzar, cosa que garanteix l'adquisició de coneixements. Aquests materials són sobretot fitxes autocorrectives, llibres de consulta (diccionaris, gramàtiques), publicacions periòdiques (diaris, revistes), llibres de lectura (classificats segons els nivells), material informàtic (CD-ROM, programes per treballar diferents aspectes lingüístics), material auditiu (cintes

amb activitats de comprensió oral...), material audiovisual (TV via satèl·lit, vídeos educatius, pel·lícules en versió original), models de proves (PET, Junta Permanent de Català...), jocs de taula, etc. A partir de tots aquests mitjans i materials l'aprenent podrà esdevenir cada cop més autònom en el seu treball.

El plantejament dels centres d'autoaprenentatge de llengües ha estat adaptat a diferents realitats, en funció de les necessitats i els objectius de l'entitat que crea el centre. A nivell europeu és una realitat consolidada, i centres com els de la Fundació Eurocentres (la de Cambridge, Lee Green a Londres, Bournemouth), el de la Universitat de París, el de Nancy, el de Montpellier, etc. funcionen des de fa temps. Fins i tot en el camp empresarial hi ha diferents experiències de creació de centres d'autoaprenentatge com a recurs que proporciona la pròpia empresa per a la formació continuada dels seus treballadors. Amb la reforma educativa molts centres de primària i de secundària han vist en aquestes aules el complement ideal per a l'adaptació dels currículums (i no només de llengua) a les necessitats individuals dels alumnes. Actualment, el SEDEC del Departament d'Ensenyament disposa de vuit aules de català destinades a alumnes de primària (per exemple, l'escola Proa de Barcelona) i de secundària, tant del Principat com de la Catalunya Nord. També les escoles d'adults i institucions com el Departament de Sanitat, el govern andorrà, l'Obra Cultural Balear i el Consorci per a la Normalització Lingüística, l'Escola Oficial d'Idiomes de Barcelona, l'Institut Britànic, ESADE, la Fundació «la Caixa» i moltes acadèmies privades d'idiomes s'han acollit a aquest servei. Aquí cal esmentar també els nou centres d'autoaprenentatge de llengües que hi ha a nivell universitari a Catalunya, i les aules de català que s'han obert a la delegació de la Generalitat de Catalunya a Madrid, a la Universitat de Swansea (Regne Unit), a la Universitat de Bucarest (Romania) i al Centre de Recursos Pedagògics Maria Montessori de la ciutat de l'Alguer, a Sardenya.

Als EUV l'Aula funciona des de gener de 1992, i està concebuda, des del principi, com a complement de les classes de català i de llengües estrangeres que s'imparteixen a les diferents carreres i a l'Escola

d'Idiomes, i com a suport per preparar una prova de nivell. Al mateix temps, l'Aula és una proposta per a aquells usuaris que a partir d'uns coneixements mínims de la llengua volen mantenir el seu nivell o millorar una habilitat lingüística concreta. Progressivament l'oferta s'ha anat ampliant amb nous materials d'anglès i de català i amb la incorporació de materials de francès i d'alemany. També s'han diversificat els recursos i actualment l'Aula disposa de dos ordinadors amb lector de CD-ROM i d'una àmplia gamma de CD didàctics i de consulta, cassets, vídeo i televisió via satèl·lit, i d'un gran nombre de llibres de consulta i de lectura, a més de les fitxes autocorrectives i material divers. L'important increment del nombre d'usuaris, bàsicament alumnes dels EUV i alumnes provinents del Consorci per a la Normalitat

zació Lingüística, evidencia l'assoliment de les expectatives inicials i demana una revisió i una ampliació constants per poder continuar responnent a les seves necessitats.

Joan Masnou

Assessors de l'Aula d'Autoaprenentatge dels EUV

Teresa Puntí

Assessors de l'Aula d'Autoaprenentatge dels EUV

El buit i la publicitat

* Miquel Tuneu

Aquest article sobre el fet publicitari vol posar de relleu que en la societat que vivim no se'ns volen vendre només productes, sinó ideologies i formes de vida que sovint no tenen res a veure amb allò que més ens convé, sinó amb allò que convé als grans grups de poder. Contra això no ens resta sinó fer-nos conscients de qui som i què volem en realitat independentment de l'atractiu i la pressió de les ofertes.

La lectura del llibre *Aprenquem a llegir la publicitat* (Eumo Editorial, 1996) ens mostra que si bé potser no hi ha un pla global i sistemàtic per menar les nostres vides en una determinada direcció en funció dels interessos d'un maquiavèl·lic govern a l'ombra, sí que hi ha una suma cada dia més grossa, poderosa i efectiva d'estímul puntuals, emesos per fonts diverses i formalment descoordinades, però coordinades en la intenció última, per dirigir puntualment les nostres vides en el sentit dels interessos econòmics d'uns poderosos *lobbies* i unes poderoses empreses.

Aquests estímuls, puntuals i, doncs, molt més efectius, es vesteixen amb l'aparença d'essencials per a la vida del receptor i el fan sentir desplaçat i desclassat si pretén ignorar-los quan, de fet, no són sinó distorsions per als seus interessos vitals reals. El problema es presenta amb tota la força quan el receptor d'aquests missatges –tots nosaltres– acaba per no saber del cert quins són realment els seus interessos i per creure que són els que li vénen indicats, perquè aquests estan perfectament definits i tenen una solució clara seguint únicament les pautes marcades per l'emissor, sigui el govern

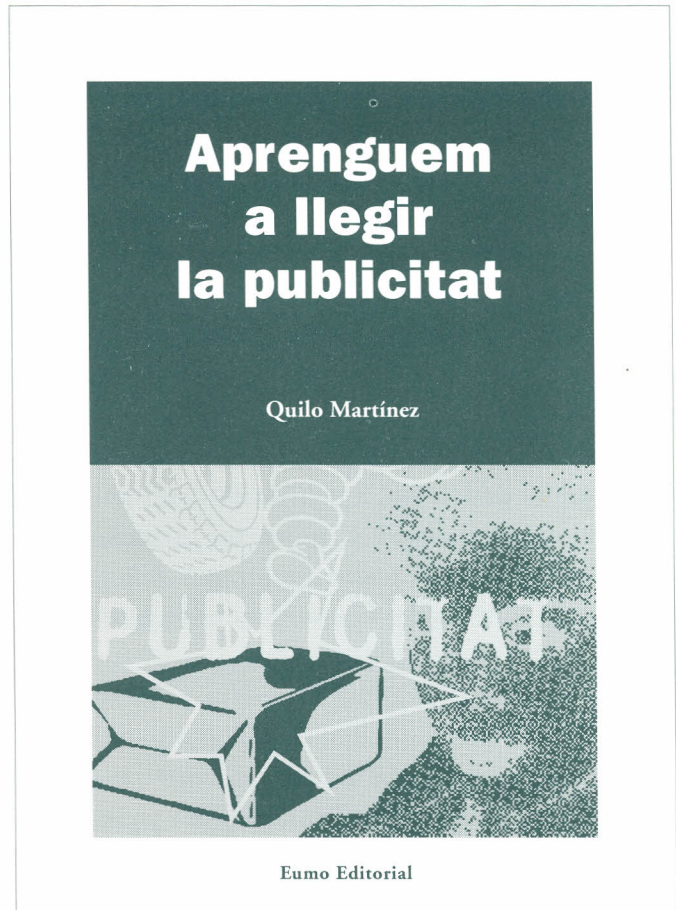
de la nació, la classe social, l'empresa d'assegurances, la mútua mèdica...

Arribarà un moment que no haurem de preocupar-nos de dirigir les nostres vides; sense la nostra intervenció aniran tant o més ben dirigides i aconsellades, amb l'avantatge implícit que ens sentirem acompanyats i recolzats en qualsevol circumstància, perquè, en qualsevol circumstància, ens trobarem en l'àmbit del que és políticament i socialment correcte i generalment acceptat. Però quan serem aquí, ens acceptarem a nosaltres mateixos?

El mercat s'esforça a canalitzar cap als seus interessos l'ansia de viure que tots portem a dins i, darrere l'esquer de cossos resplendents o d'activar-nos poderosament la vanitat i l'ambició —se suposa que com més objectes posseïm més creix i millor és el concepte que els altres tenen de la nostra persona—, no ens ofereix res més que coses, coses insubstancials revestides de luxe i de prestigi. Tot plegat no fa sinó allunyar-nos de la realitat i de nosaltres mateixos, no fa res més que crear-nos desconcert i incertesa.

Cada dia se'ns incita més imperativament de totes bandes a consumir frenèticament, però també, i paral·lelament, a produir frenèticament en una mena d'espiral sense solució de continuïtat, de manera que o hi estàs plenament implicat o n'estàs definitivament al marge. Però no ens convé confondre el fet de guanyar-nos la vida amb perdre-la de vista definitivament. Dificilment cap canal de televisió, cap diari, cap revista, no ens dirà mai que provem de viure segons les pròpies aptituds i possibilitats, al contrari, insistentment tots ens diuen: el món va en aquesta direcció i el més intel·ligent és implicar-s'hi i l'estratègia òptima per fer-ho és consumir els nostres productes —físics o ideològics.

Pocs homes ens diran: mira qui ets, què vols de veritat en el fons del teu cor i treballa amb totes les teves forces i aptituds per a aconseguir-ho. A la pel·lícula d'Orson Welles *Ciudadà Kane*, el banquer encarregat de la tutela del protagonista diu: «Fer diners, fins i tot molts diners, no és gaire difícil, si el que vols és realment només això.» En la nostra vida particular —cadascun de nosaltres en té una d'original, única i irrepetible—, hem de tenir clar si és això el que volem, si és realment només això, el que volem, o si és només que ens volen fer creure que això és l'únic realment important. Perquè si el que volem són més coses, o altres coses, abans de res

hem de saber-les, hem de conèixer-les, i només amb aquest coneixement de base podem començar de lluitar per obtenir-les.

I on es dóna aquest coneixement? Aquest coneixement no es dóna; es pren, es poua al fons d'un mateix, allà on ha quedat oblidat el nostre Rosebud particular, aquell trineu d'infància, aquella infància que Kane lluitava per recuperar comprant tot l'art del món sense ni preocupar-se de desembalar-lo en una ànsia imparable de possessió. Kane podia comprar el món, posseir-lo físicament, però no el podia entendre.

Però Kane no anava mal encaminat, perquè si alguna cosa ens pot ajudar i educar en aquesta recerca de nosaltres mateixos són les grans obres d'art de tots els temps. Aquelles obres més significatives de la cultura universal, siguin musicals, plàstiques o literàries; i són aquestes les que ens poden ajudar perquè no parlen d'altra cosa que d'això: què som en realitat, despullats de tota la faramalla social, de les modes i de la moral de l'època; parlen de l'home que es manté exactament igual a través del temps i de les vicissituds històriques; i diuen més, diuen que no ens en refiem, que en el fons

de qui ens hem de refiar sempre és de la nostra consciència, de nosaltres mateixos. I no cal que les comprem, només hem de procurar mirar-les, escoltar-les, llegir-les, entendre-les, per conèixer més bé els homes i conèixer-nos més bé com a individus.

Perquè la vida avança sobre una línia i no sobre un pla, i no podem abastar tot allò que ens agrada, tot allò que ens sol·licita; hem de fer com Homer i prendre la precaució de tapar-nos les orelles per no sentir els cants dolçíssims, irresistibles, de les sirenes que hi ha a banda i banda del vaixell. No podem anar canviant de fila constantment quan veiem que l'altra avança més de pressa que la nostra, ni a l'autopista ni davant la finestrella del banc, ni a la vida. La temptació de canviar la tenim ben sovint, perquè sigui quina sigui la fila que seguim, la nostra sempre sembla la més lenta i fins i tot hi ha estones interminables que es queda aturada sense cap motiu aparent. I és per resistir aquestes aturades i aquests alentiments que ens cal la convicció profunda que hem triat bé, que aquell és el camí bo, el que ens convé, el que íntimament sabem que hem de seguir. I aquesta tria, aquesta convicció, aquesta seguretat, vol autoconeixement previ, confiança en un mateix i en les pròpies possibilitats, i això no és fàcil de tenir ni d'obtenir, però és l'única via que ens farà una mica feliços, que ens compensarà de les restriccions que ens obliga de fer qualsevol elecció, l'única que guardarà l'equilibri entre allò que volem i allò que podem. I això no s'ensenya, no es pot ensenyar perquè cadascun de nosaltres és un món que evoluciona; però es pot aprendre. No hi ha fórmules, no hi ha trucs, tot i que sovint se n'ofereixen al mercat; només escoltant-nos a nosaltres mateixos i als grans homes que ens han precedit i observant vívidament els homes i les dones que ens envolten i l'aspra meravella que és cada dia podem intuir per on va la cosa.

Tothom ven productes molt atractius i prestigiosos, però nosaltres hem de saber comprar només els que convinguin realment a les nostres necessitats efectives, els que ens siguin útils per avançar en la nostra fila, en els nostres estudis, la nostra professió, la nostra vida, la que hem triat i que volem seguir estigui o no de moda, estigui o no en moviment en aquests moments, segueixi o no les pautes vigents de disseny, de màrqueting o d'estratègia de mercat. Segur que no és una mala inversió, perquè s'adiu amb nosaltres, amb el nostre jo més íntim.

Perquè nosaltres, cadascú de nosaltres, no som mal·leables com la plastilina —cosa que convindria als estratègies de producció i de venda del nostre segle, que no estalvien res en investigació per convertir-nos-hi. Però fet i fet, tots i cadascun de nosaltres som únics i especials i hem de saber trobar el nostre espai de desenvolupament personal i diferenciat. Només en la mesura que siguem diferents i únics serem útils al conjunt i en equilibri estable, contents amb nosaltres mateixos, co-neixedors de les nostres possibilitats i creatius. I només en la mesura que siguem creatius i únics tindrem coses a dir, coses a oferir i propostes a fer, viurem la vida amb alegria... i vés a saber, potser ens la guanyarem i tot.

Així doncs, hem d'aprendre a llegir la publicitat, però també la pressió social, les directrius empresarials i governamentals, l'encís de la moda i del poder; hem d'aprendre a distingir on se'ns vol encadenar amb frases i imatges d'una llibertat rutilant i esbojarrada que no comporta res més que inconsciència i irresponsabilitat envers nosaltres mateixos i els altres. La publicitat vesteix un món nou sobre el buit, il·lumina un camí ample i luxós que s'endinsa en el no-res. I va a més.

Miquel Tuneu
Director d'Eumo Editorial

Entrevista a M. Teresa Cabré

«El nou diccionari és un pacte entre la tradició lexicogràfica del Fabra i l'evolució del temps»

* Eusebi Coromina
Assumpta Fargas

M. Teresa Cabré és la persona que al capdavant de les Oficines Lexicogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans ha dut a terme la complexa tasca de dirigir i coordinar els treballs per a l'elaboració de l'esperat Diccionari de la Llengua Catalana de l'IEC.

És directora de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra (IULA) i professora de Terminologia a la Facultat de Traducció i Interpretació d'aquesta mateixa Universitat. La seva llarga trajectòria professional ha girat sobretot a l'entorn d'un eix: el lèxic. Bona prova d'això són els seus treballs *Lexicologia i semàntica*, *La terminologia* i *A l'entorn de la paraula*, entre molts d'altres, i el seu pas per organismes tan decisius per a la normalització lingüística del català com el Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona o el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT).

Convidada als EUV per a pronunciar la conferència

«A l'entorn de les paraules: neologia i diccionaris», la doctora Cabré parlà de les paraules, un tema que l'apassiona i del qual és una gran experta. I de les paraules ens parla també al llarg d'aquesta entrevista.

Una seixantena d'anys després de la primera edició del Diccionari General de la Llengua Catalana, de Pompeu Fabra, l'Institut d'Estudis Catalans publica el nou Diccionari de la Llengua Catalana, que revisa i posa el Fabra al dia. Malgrat el retard d'aquesta reforma (si tenim en compte les transformacions i els canvis socials, econòmics o tecnològics esdevinguts en aquest període de temps, tant en quantitat, en profunditat com en acceleració), la nostra societat és, a Europa, capdavantera en la normalització terminològica dels llenguatges especialitzats. Com s'expliquen, però, aquestes diferències de ritme?

Em permetreu que us contesti aquesta pregunta de manera múltiple, ja que es tracta de més d'una pregunta, o almenys jo hi percebo elements diferents.

Anem a parts. En primer lloc, observo que per referir-vos al treball que ha conduït a la publicació del *Diccionari de la Llengua Catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans dieu que «revisa i posa el Fabra al dia». Deixeu-me que matisi que no s'ha tractat de posar el Fabra al dia, sinó de partir de la base del Fabra per elaborar un nou diccionari. Això vol dir que el canemàs del *Diccionari General* ha estat el punt de partida, però no-

més el punt de partida, i encara en alguns casos s'han modificat els criteris lexicogràfics. Però no voldria oblidar que de fet tampoc no ha estat un diccionari elaborat de nou, i per aquesta raó alguns dels criteris que ben segur que com a lingüistes hauríem adoptat no han pogut incorporar-s'hi. De fet es tracta d'un diccionari fruit d'un pacte entre la tradició lexicogràfica del Fabra i l'evolució del temps.

En segon lloc, parlem de retard. És ben cert que la llengua catalana hauria de disposar d'una actualització sistemàtica del seu diccionari normatiu, però la història

La Dra. M. Teresa Cabré, directora del Diccionari de la Llengua Catalana de l'IEC.

la coneixem tots, i en una situació lingüística que ha anat a batzegades, difícilment els treballs de normativització podien avançar de manera progressiva. L'Institut –tots coneixem els fets– va ser tancat, encara que gràcies al treball que es feia en clandestinitat es va poder mantenir una certa continuïtat. Però una institució, després d'una trentena llarga d'anys de treball clandestí, difícilment pot actuar amb una regularitat natural de la nit al dia. I encara m'agradaria afegir que sense un pressupost establert i suficient no es poden fer gaires treballs pràctics. La majoria dels membres de l'Institut som o professors universitaris o funcionaris d'altres organismes o professionals lliures i, amb una agenda com la que tenim, difícilment podem dedicar una gran part de temps als treballs de l'IEC. Només una plantilla professional estable asseguraria que aquest retard de què parlem no es continués produint o, en el cas del diccionari normatiu, es tornés a produir.

En tercer lloc, em parlem de reforma referint-vos al Diccionari. Jo més que de reforma parlaria d'ampliació, ja que pròpiament el treball que s'ha fet sobre el lèxic ha estat d'incorporar al Diccionari moltes unitats noves (bàsicament terminologia, però també dialectalismes i argot) i d'ampliar el cos de les accepcions. Paral·lelament, també s'ha fet una revisió d'aspectes de les definicions i d'exemples que havien quedat obsolets o que no

els consideràvem apropiats. Ara bé, de paraules del Fabra, se n'han suprimit poques, i gairebé tots els casos eliminats eren de terminologia obsoleta o d'errades que s'havien anat detectant.

Un tema que potser sí que té a veure amb la reforma és el de la modificació d'alguns aspectes d'ortografia. És un tema sobre el qual ja s'ha parlat a la premsa i que afecta bàsicament dos punts: la grafia del guionet en les paraules prefixades i compostes, i la grafia dels mots començats amb l'anomenada essa líquida. Certament que la Secció Filològica va aprovar una nova proposta sobre aquests dos temes (la de la essa líquida ja es va fer pública als *Documents de la Secció Filològica II*) per aplicar-la als mots del diccionari. Cal interpretar aquest fet com una reforma ortogràfica? Jo diria -i ho dic ben bé a títol personal- que cal anar amb prudència. Sabem que els ensenyants, els assessors lingüístics i els periodistes i escriptors, i també els editors de diccionaris, estan una mica preocupats per aquest tema, sobretot perquè l'IEC no ha fet encara explícit si es tracta o no d'una reforma ortogràfica que s'ha d'incorporar a les normes. Ben segur que això s'haurà de fer aviat. Com també l'IEC haurà de fer una proposta d'aplicació progressiva d'aquestes novetats.

I finalment, el nucli de la vostra pregunta, que és molt complexa de respondre. No sé si podem dir que som capdavanters en la normalització terminològica a Europa. D'altra banda, no podem oblidar que la situació de les llengües d'Europa no és en tots els casos la mateixa. El que sí que podem afirmar, però, és que hem organitzat institucionalment la normalització de la nostra terminologia. Però aquest fet, en una situació lingüística com la nostra, si hi havia preocupació per l'afirmació de la llengua, s'havia de produir de manera natural. Una llengua ha de ser apta per a tots els usos, si no ho és, si només serveix per a alguns tipus de comunicació, a la llarga està destinada a ser substituïda per una altra que sí que serveixi per a totes les ocasions. La fixació de la terminologia i en alguns casos la proposta de noves creacions havia de fer-se, com ja s'havia fet al Quebec. No hi ha, a la meua manera d'entendre, cap desequilibri entre el treball sobre la normativa lèxica i el treball sobre la terminologia normalitzada. De normativa lèxica, ja en teníem una, que s'havia d'actualitzar; i ja era clar que només l'IEC pot ocupar-se de la normativització del lèxic. El cas de la terminologia és molt diferent: per co-

M. Teresa Cabré va ser als EUV per presentar el nou Diccionari dins els actes d'inauguració de curs.

mençar, no disposàvem d'un discurs català científic-tècnic en totes les matèries que posés a disposició del públic especialitzat una terminologia catalana; en segon lloc, no es tracta de normativitzar (fer-la esdevenir norma correcta) la terminologia, sinó solament de normalitzar-la (de consensuar-ne la forma de referència) i en aquesta normalització l'IEC hi havia de participar, però no tenir-ne l'exclusiva. La terminologia és molt més dinàmica que el lèxic en general, apareix i queda obsoleta amb el progrés de la ciència i de la tècnica. Les regles de joc que segueix són molt específiques. No hi ha hagut, doncs, en la meua opinió diferències de ritme entre el lèxic i la terminologia, perquè són elements no comparables que requereixen unes tasques, una organització i una participació diferents.

Què hi trobaran de nou els estudiants, els professors universitaris o qualsevol professional de la llengua en el nou diccionari? I quina funció li han d'atorgar?

Què hi trobaran de nou? Moltes més paraules, que hi figuren com a entrades (*alarmisme, benzineria, narcotrà-*

fic, sexisme, videoteca, cremós-osa) i moltes més expressions que hi són com a subentrades (*accés delirant, amàs de galàxies, dret d'acréixer, fer-ne com un cabàs, ce trençada, do de pit*). Entre les noves entrades i subentrades, hi trobaran terminologia (*dossier, maquinari, retrovirus, seropositiu, vibràfon, xip*), aportacions dels diferents dialectes catalans (*almanco, coça, mançana, matxo, romer, xampurrar*) i argot (*cagarel·la, conya, culer, d'estranguis, guipar, tabarra*). A part d'això, també hi trobaran un bon nombre d'accepcions semàntiques noves i molts més exemples.

I quin valor tenen aquestes noves paraules? El Diccionari pretén tenir un valor normatiu, pretén contenir paraules correctes, si per correcció, en aquest cas, entenem que són paraules que han estat explícitament acceptades com a correctes per l'Institut d'Estudis Catalans, que ara per ara és l'autoritat normativa.

Amb motiu de la presentació del Diccionari de l'IEC, s'ha assenyalat repetidament que els mots que no hi figuren no han de ser considerats necessàriament anti-normatius. Quin tractament ha de rebre, doncs, l'ús

de tres mots de característiques tan diferents (presos com a exemples) com el terme *mòdem* (que forma part de la terminologia general del parlant mitjanament informat), *sidral* (en el sentit col·loquial de «gran desordre, confusió, desgavell, merder») i *pols* (en els sentits de «prova de força», «estira-i-arronsa entre dues persones, entitats, etc.»: *fer un pols*), cap dels quals no apareix en el nou diccionari de l'IEC?

Efectivament, una paraula que no és al *Diccionari de la Llengua Catalana* i pot voler dir que no ha estat considerada, o discutida, o consensuada, o acceptada per l'IEC. Observeu que en aquesta resposta utilitzo expressament moltes expressions, per poder matisar adequadament les diferents possibilitats que es poden produir. Ser al diccionari una paraula vol dir que és correcta, en els paràmetres de correcció de què he parlat abans. Haver estat expressament rebutjada significa que és incorrecta. Això és el que ha succeït amb l'expressió *fer un pols*, que ha estat expressament refusada. Però no ser-hi una paraula pot voler dir que en una primera discussió no ha tingut encara prou consens per entrar en el diccionari, i que queda aparcada per a una pròxima discussió (aquest seria el cas de *mòdem*), perquè, en el procés d'elaboració del *Diccionari de la Llengua Catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans complir els terminis que s'havien fixat feia, de vegades, renunciar a la discussió d'un mot problemàtic per alguna causa. Finalment, hi ha mots que és més discutible que si no són al Diccionari siguin incorrectes, un d'aquests casos són els sentits figurats. En el discurs, sempre ens podem servir dels sentits figurats, que, pel fet de no ser recollits en una accepció de diccionari, no han de ser obligatòriament incorrectes. Aquestes imatges, un cop esdevenen molt freqüents, solen entrar en els diccionaris en forma de noves accepcions. I en aquest sentit, no sé si *sidral*, en sentit metafòric, hi hauria de ser.

Per què els mots, el lèxic d'una llengua, i no la seva sintaxi o la seva fonètica, susciten entre els parlants tant interès, tanta curiositat, tantes discussions, passions, etc.?

La resposta és molt clara. Perquè els mots són les unitats del llenguatge que ens remeten al món real. Les paraules són per als parlants segments que identifiquen

la seva realitat. Si hi ha lluita per les paraules és, en primer lloc, perquè les paraules representen una cultura, una visió del món. Però a part d'aquest fet, és cert que al darrere de la nomenclatura d'un diccionari, és a dir, al darrere del conjunt de les paraules que inclou un diccionari, hi ha una determinada posició davant de la llengua; més o menys oberta, més o menys marcada, més o menys propensa a rebutjar o a acceptar determinades interferències. I les paraules són en aquests casos els símbols de les posicions.

Com ha d'afrontar la nostra llengua el repte de les noves indústries de la llengua?

Bé, jo diria que per afrontar-ho, que ja ho estem fent, no estem tan mal col·locats, almenys en el terreny de la recerca lingüística i del tractament del llenguatge natural, en la creació de recursos lingüístics en suport magnètic o en l'elaboració d'eines anomenades d'enginyeria lingüística. Però una cosa és la recerca i l'altra l'interès que les empreses puguin tenir en la comercialització de determinats productes, o, encara anant més enllà, en la participació i en el foment de la recerca aplicada. La falta d'una massa àmplia de possibles clients fa posar en dubte la rendibilitat d'un producte. I per a una empresa ja se sap que la rendibilitat va a davant de tot.

Eusebi Coromina

Professors del Departament de Filologia catalana de la Facultat de Traducció i Interpretació

Assumpta Fargas

Estudiants d'Infermeria

* Lourdes Albiac

En la secció «Informe» us oferim el perfil dels estudiants d'Infermeria a través de gràfics, tal com és costum en aquesta secció. És el resultat d'una enquesta elaborada des de la Direcció de l'Escola i contestada per un centenar d'alumnes de primer curs. En aquesta enquesta es demanava als alumnes que es pronunciessin sobre els seus hàbits i costums, i aquí en teniu els resultats, presentats per Lourdes Albiac a partir d'un estudi realitzat pel professor Joan Carles Cases.

El que es desprèn de l'estudi que aquí us oferim és que la carrera d'Infermeria la continuen preferint les dones, ja que només un 14% de l'alumnat és de sexe masculí. La procedència geogràfica més habitual és Osona i el Barcelonès, però s'observa, d'altra banda, un fort increment d'alumnes provinents del Gironès, gràcies a la millora de les comunicacions que ofereix l'eix transversal.

La via d'accés a l'Escola és en un 68% dels casos el COU, seguit per un 31% que procedeix d'FP II, mentre que només un 1% ha realitzat la prova de majors de vint-i-cinc anys. Els motius que mouen els estudiants a escollir Infermeria són en un 69% dels casos la facilitat d'accés, mentre que en un 19% el fet de no haver pogut entrar a Fisioteràpia.

La majoria dels alumnes són catalanoparlants (51%) i els que no ho són entenen la llengua catalana. Diuen que tenen pocs coneixements d'informàtica (el 54,7% no en té cap), i un 45% diu que entén, parla i llegeix l'anglès correctament.

El mitjà de transport més utilitzat és el cotxe, en un 25%, seguit del tren, en un 19%, i per últim l'autobús, en un 11%. La majoria d'alumnes de Vic van a peu (43%).

Gairebé la meitat dels estudiants diu que treballa mentre estudia, però només un 14% ho fan a jornada completa. La resta treballa a temps parcial, de forma esporàdica o bé aprofita per treballar durant l'estiu (4,7%).

Pel que fa a activitats extraacadèmiques i de lleure, l'esport és la més habitual, ja que un 26% dels estudiants diu que en practica almenys un. No obstant això, és significatiu que un 28% manifesti que fa activitats relacionades amb el vessant artístic i cultural, mentre que el vessant sindical/laboral i religiós té pocs adeptes.

De l'enquesta també es desprèn que els alumnes llegeixen fora de l'àmbit estrictament acadèmic. Només un 7,8% dels estudiants diu que no llegeix cap llibre durant tot l'any, mentre que un 36,9% diu que en llegeix més de tres. Un 16% en llegeix un, un 22,3% en llegeix dos i un 16,5% en llegeix tres. Dels alumnes que compren publicacions periòdiques, un 78% compren diaris d'informació general, tot i que també tenen interès en els magazins i la premsa rosa. Els diaris esportius són els que menys es llegeixen. Un 90% dels estudiants diu que veu la televisió habitualment i els programes preferits són els informatius i les pel·lícules, en detriment dels esportius i culturals.

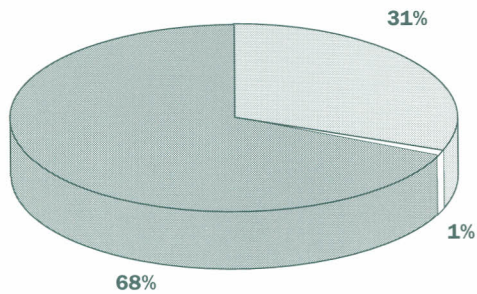

Lourdes Albiac

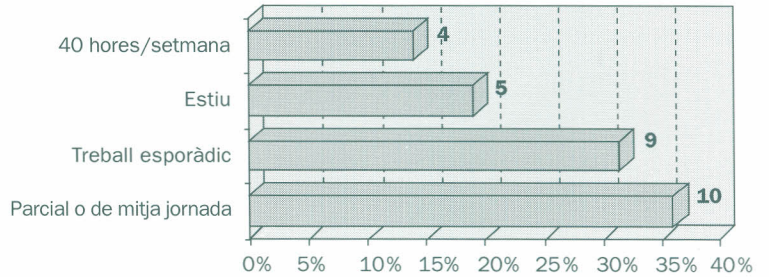
Infermeria 1r 95-96

Estudis realitzats

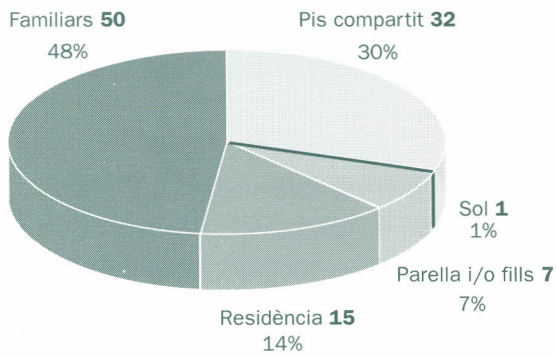
■ COU □ FP 2 ▨ Majors de 25 anys

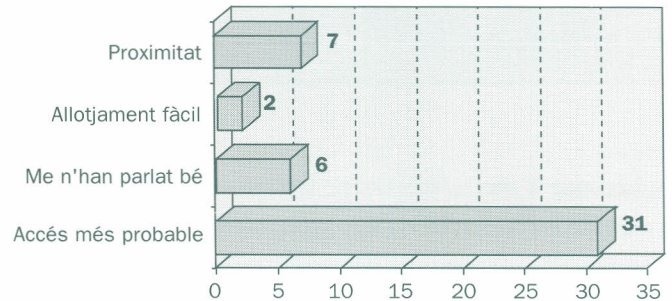
Jornada laboral

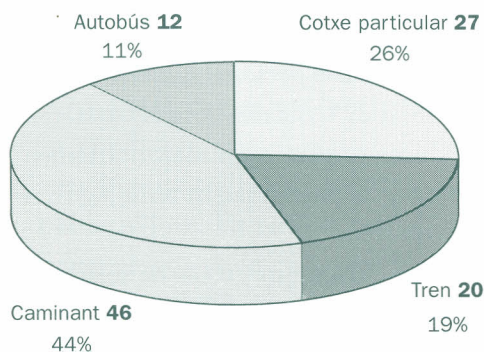
Convivència

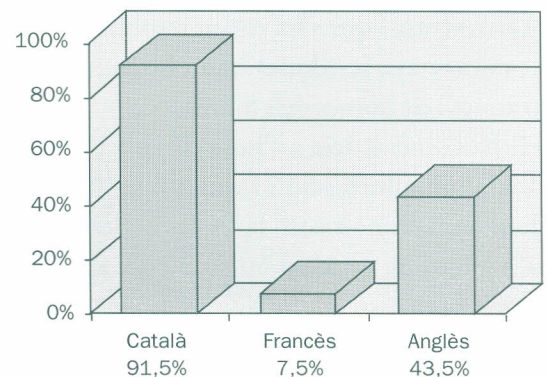
Raons d'estudiar als EUV

Mitjà de transport diari

Llengües (entendre, llegir i parlar)

Coneixements i conductes sexuals dels joves estudiants de Vic

* Joan López

Amb motiu de l'obertura de la Consulta Jove en el marc del Programa d'Atenció a la Dona, realitzat per l'Institut Català de la Salut i amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vic, es va realitzar una enquesta sobre «Coneixements i Conductes Sexuals dels Joves Estudiants de Vic». Es va escollir una mostra de tota la població universitària, que en el moment del treball de camp corresponia a 139 persones, a les quals es va donar, amb l'assessorament d'un tècnic sanitari, un qüestionari de 18 preguntes de resposta tancada. Les dades que aquí s'ofereixen són només un extracte del conjunt del treball, que abraça grups de població molt diferents.

Conclusions

Les qüestions sobre sexualitat són tractades habitualment i prioritàriament amb l'amic o amiga. Hi ha, però, una diferència de sexe a l'hora d'indicar la segona prioritat, ja que en les dones hi ha més tendència a parlar d'aquests temes amb la mare i en els homes amb el grup «altres».

També s'observa una lleugera diferència a l'hora d'utilitzar mitjans escrits per tal de rebre informació. Les dones utilitzen més els llibres i els homes les revistes. Tot i així, sempre que s'ha volgut resoldre un dubte o satisfereix curiositats, les dones han obtingut respostes del grup amics i els homes dels llibres.

Hi ha coincidència a l'hora d'explicitar des d'on es voldria rebre informació i formació sobre temes de sexualitat: tant els nois com les noies es decanten pel personal sanitari en primera opció, i com a segona opció, els propis pares.

Un 92% dels homes i un 81% de les dones diuen que han tingut relacions sexuals. I un 72% d'homes i un

73% de dones diuen que han arribat al coit.

Sobre la utilització de mètodes anticonceptius, un 96% manifesta fer-ne servir, tot i que la seva aplicació sistemàtica es realitza «sempre» en un 72% i «alguna vegada» en un 27%. El sistema més utilitzat (78%) és el preservatiu, seguit dels anticonceptius orals (17%). La majoria dels enquestats escull el sistema anticonceptiu segons el criteri propi, i la resta segueix l'assessorament del personal sanitari.

En cas de sospita d'embaràs, tant els homes com les dones parlarien amb la parella en primera opció, i en segona opció les dones parlarien amb la família, mentre que els homes ho farien amb el personal sanitari.

Davant la possibilitat de tenir relacions sexuals, tant els homes com les dones es plantegen majoritàriament (70%) la possibilitat que la parella pugui tenir algun tipus de malaltia contagiosa.

Tots dos sexes coincideixen que en cas de sospita de malaltia de transmissió sexual i SIDA s'adreçarien a un centre de salut en primer lloc, o bé parlarien amb els pares.

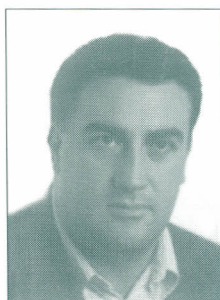
Sobre el grau d'informació que els estudiants tenen de la SIDA, un 30% manifesta tenir-ne ben poca. La informació la reben de més a menys de la següent manera: televisió, llibres, personal sanitari i amics.

Amb relació a la utilització de serveis sanitaris, s'observa una lleugera tendència dels homes a utilitzar més els serveis públics en comparació amb les dones, que tendeixen més als privats. Gairebé tots els joves entrevistats utilitzarien un servei que només fos adreçat als joves majoritàriament per rebre informació. Com a segona opció, les dones l'utilitzarien en cas d'embaràs i els homes com a consulta de malalties de transmissió sexual i SIDA.

Quan ja fa un any que funciona la Consulta Jove podem confirmar que el centre cobreix una necessitat d'atenció personalitzada i anònima molt adequada per a la població jove. Fins ara, el total de persones ateses per primera vegada és de 261, amb una mitjana d'edat que oscil·la entre els 17 i els 22 anys.

D'altra banda, les relacions sexuals completes només es donen en un 71% dels consultats, la majoria dels

quals (92%) utilitza el preservatiu com a mètode anti-conceptiu. Considerant que els nivells d'incidència dels embarassos no desitjats i de les malalties de transmissió sexual segueixen presentant índexs elevats entre la població jove, i malgrat el nivell d'informació existent, és convenient promoure amb més intensitat l'accés a aquest tipus de consulta amb la finalitat d'orientar de manera personalitzada sobre les pràctiques de risc.

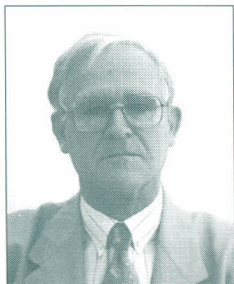
Joan López

Professor de l'assignatura de Salut Mental i tècnic de Benestar Social de l'Ajuntament de Vic

Els Serveis dels EUV (II)

L'objectiu d'aquesta secció és presentar les cares que formen el teixit social dels EUV. En l'edició passada vam començar a presentar el conjunt de serveis que conformen el personal no docent. Avui continuem amb els serveis de SART, Centre de Càlcul, Servei d'Estudiants, Biblioteca, Audiovisuals, Llibreria, Manteniment i Consergeria.

Biblioteca

Segimon Serrallonga
Director

Anna Andreu

Núria Coma

M. Alba Comasòlivas

M. Dolors Comerma

Gemma Mascaró

Mercè Montaña

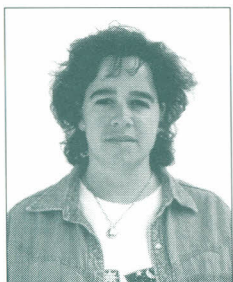

M. Àngels Pulido

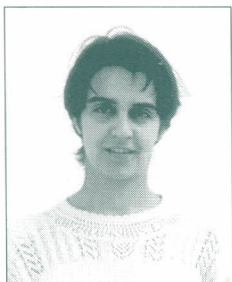

Mireia Salgot

Col·laboradors

Anna Vivet

Rosa Vila

M. Àngels Rodríguez

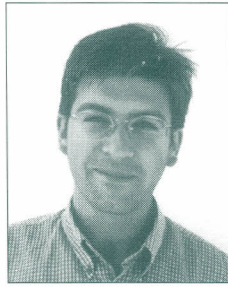

Sergi Bosch

SART

Josep Turet
Director

Joaquim Espona

Col·laboradors

Albert Hueso

Catherine Crayfort

Centre de Càlcul

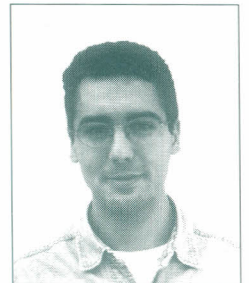
Raymond Lagonigro
Cap del Servei

Núria Vila

Jordi Tuneu

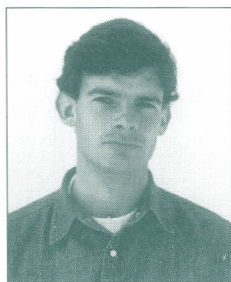

Josep Font

Josep Bisquert

Col·laborador

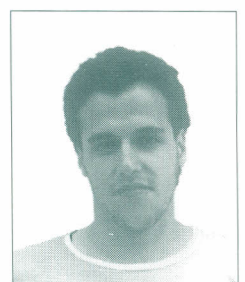

Xavier Molas

**Servei
d'Estudiants**

Olga Tenas

Eduard Triola

Audiovisuals

Josep M. Roma
Cap del Servei

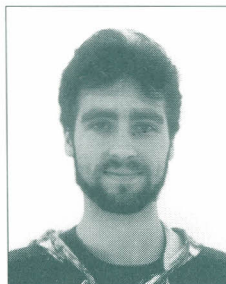

Jordi Campàs

Col·laboradors

Miquel Rodríguez

Miquel Rierola

Llibreria

Anna Parera
Cap del Servei

Lídia Busquets

Quim Puntí

Col·laboradors

Berna Comas

Eva Marichalar

Marta Bau

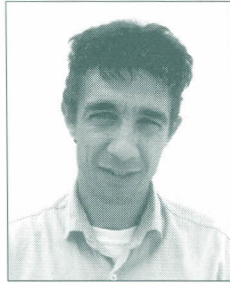

Mònica Alemany

**Manteniment
i Consergeria**

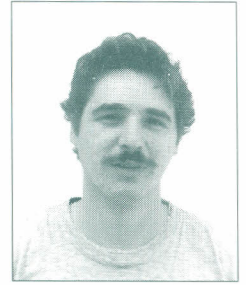
Ramon Garriga
Cap del Servei

Jaume Cristòful

Josép Fernández

Emili Martínez

David Ruiz

Concepció Arumí

Anna Rosa Gómez

Júlia Laso

Urbana Martín

Rosa Peral

Joaquina Tendero

Col·laboradors

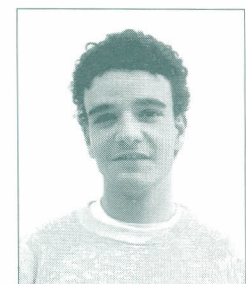
Xevi Escalera

Joan Canillas

Josép Farrés

Àlex Sàez

Programació en C

Raymond Lagonigro i Enric López

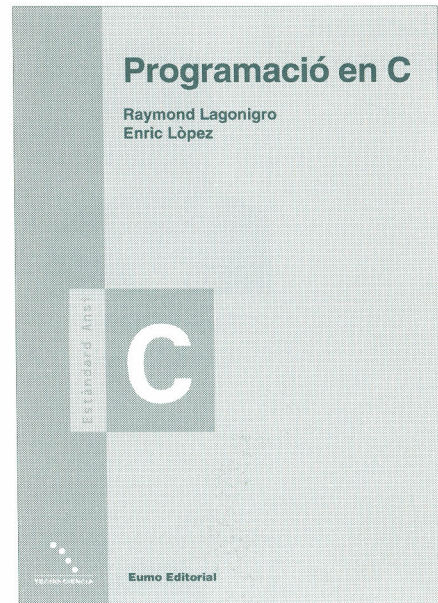
Vic: Eumo Editorial, 1996

Acaba de sortir el títol número 13 de la col·lecció «Teco-ciència» d'Eumo Editorial. Aquesta notícia, per si sola, ja és motiu de satisfacció, ja que la normalització de l'edició en català en el terreny científic continua sent una assignatura pendent, de la qual la mencionada col·lecció és una honrosa excepció.

Centrant-nos en el llibre que ha suscitat aquest comentari, que pertany al món apassionant de la programació d'ordinadors, el primer que cal destacar és la valentia de la proposta: escriure sobre un tema que ja té una extensa bibliografia i amb el qual, per tant, és molt difícil de fer-se un lloc. Del Llenguatge C i les seves múltiples variants en parlen molts llibres (és clar que no gaires en català, i això no deixa de ser un primer punt a favor), ara bé, també és cert que n'hi ha molt pocs que aportin res de nou, i la prova és que bàsicament es continua recomanant l'original de Kernigan i Ritchie, els creadors d'aquest llenguatge.

Des d'un bon principi, els autors, Raymond Lagonigro i Enric López, manifesten que no és un llibre d'introducció a la programació, ja que dona per sabuts força coneixements bàsics. La diferència entre els llibres que s'ocupen d'ensenyar a programar independentment del llenguatge, la metodologia de la programació o bé l'algorítmica (temàtica que es tracta en el número anterior d'aquesta col·lecció) i els llibres que ensenyen un llenguatge en concret és molt important per aprendre a programar correctament. I encara més, m'atreveixo a recomanar que el Llenguatge C no sigui el primer llenguatge a què recórrer quan es vulguin adquirir uns fonaments sòlids de programació. Després de pair bé un curs d'algorítmica amb un pseudocodi o un llenguatge més propers al llenguatge natural, és convenient d'aprendre un llenguatge més didàctic i estricte, com ara el Pascal, el Modula o l'Ada, que creï uns bons hàbits i una bona base de programació. Només després d'aquests dos passos previs podem afrontar un llibre com *Programació en C*, que ens ensenya aquest llenguatge a la vegada que ens aporta bons consells i trucs per a programar amb eficiència.

Allò que queda fora de tot dubte és l'actualitat del C com a llenguatge d'ús general. Amb el temps s'ha conver-

tit en el llenguatge més utilitzat per al desenvolupament d'aplicacions en l'empresa i la indústria, a causa, sobretot, del codi eficient i compacte que generen la majoria de compiladors. Ara per ara sembla que està destinat a convertir-se en el llenguatge de referència en diferents àmbits, gràcies a la seva versatilitat i transportabilitat.

El major mèrit del llibre és la presentació clara i estructurada, ja que està destinat a ser utilitzat com a llibre de consulta freqüent. En aquest sentit, és modèlic i molt útil el conjunt d'apèndixs del final de llibre amb comentaris suficients i precisos, i també els petits exemples, que fan molt àgil la consulta. Quant a la resta, cal destacar la presentació quasi espartana del llenguatge (cal recordar que el Llenguatge C disposa de poques sentències i que l'ús de la biblioteca és el seu punt clau) per deixar lloc a la gran profusió d'exemples que permeten anar al gra i la proposta d'una gran varietat d'exercicis, una gran part dels quals es resolen al final (la solució dels exercicis i els apèndixs ocupen gairebé la meitat del llibre).

En definitiva, es tracta d'un llibre que ocupa un lloc destacat en el camp de la formació de programadors i que té una presentació clara, senzilla, didàctica i completa d'un llenguatge que ja ha esdevingut un clàssic: el C.

Joan Vancells

Cap del Departament de Llenguatges i Sistemes Informàtics de l'EUPO